

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ

**«ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ»**

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΦΙΛΑΝΘΗ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ &
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων:

Κακαρούντας Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής

ΛΑΜΙΑ, 2019

UNIVERSITY OF THESSALY

SCHOOL OF SCIENCE

INFORMATICS AND COMPUTATIONAL BIOMEDICINE

**“REGULATORY FRAMEWORK & ANALYSIS OF DEVELOPMENT
ANIMAL MANAGEMENT SYSTEM SPECIFICATIONS”**

CHRISTODOULOU FILANTHI

**DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCES &
PUBLIC ADMINISTRATION**

Master thesis

Name of Supervisor:

Kakarountas Athanasios, Assistant Professor

LAMIA, 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάδειξη των προβλημάτων που προκύπτουν από την παρουσία αδέσποτων ζώων σε μια κοινωνία, σε ένα Δήμο, σε μια πόλη. Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται εκτενώς τα προβλήματα αφορούν τη Δημόσια Υγεία, την υγεία των ζώων, την ευζωία τους. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στις παθήσεις που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο και στην πρόληψη αυτών καθώς και στο ρόλο που παίζει ο κάθε φορέας/οργανισμός στη διαχείριση των αδέσποτων ζώων, καθώς και τον τρόπο που πρέπει να λειτουργεί ένα οργανωμένο κυνοκομείο. Η ανάγκη εφαρμογής ενός προγράμματος ελέγχου του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων κρίνεται απαραίτητη για τη διαφύλαξη της ασφάλειας τόσο των πολιτών όσο και των αδέσποτων και δεσποζόμενων ζώων. Για το λόγο αυτό αναλύονται οι στόχοι, τα διαθέσιμα μέτρα και οι εμπλεκόμενοι φορείς για την εφαρμογή ενός σωστού προγράμματος ελέγχου.

SYMMARY

The purpose of this thesis is to present the problems arising from the presence of animals living in a society, in a municipality, in a city. More specifically, the problems of public health, animal health and welfare are analyzed in detail. Particular reference is made to the diseases transmitted by animals to human and their prevention, as well as the role played by each player / organization in the management of stray animals, as well as the way an organized kennel should operate. The need to implement a stray animal control program is essential to safeguard the safety of both the stray and the stray animals. For this reason, the objectives, available measures and stakeholders involved in implementing a sound control program are analyzed.

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

**«ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ»**

**ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΦΙΛΑΝΘΗ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ &
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Επιβλέπων
Κακαρούντας Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής**

ΛΑΜΙΑ, 2019

«Υπεύθυνη Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης»

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, και γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα και ενυπογράφως ότι η παρούσα εργασία με τίτλο [«τίτλος εργασίας»] αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές από τις οποίες χρησιμοποίησα δεδομένα, ιδέες, φράσεις, προτάσεις ή λέξεις, είτε επακριβώς (όπως υπάρχουν στο πρωτότυπο ή μεταφρασμένες) είτε με παράφραση, έχουν δηλωθεί κατάλληλα και ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Αναλαμβάνω πλήρως, ατομικά και προσωπικά, όλες τις νομικές και διοικητικές συνέπειες που δύναται να προκύψουν στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής.

Η ΔΗΛΟΥΣΑ

Χριστοδούλου Φιλάνθη

Ημερομηνία: 08/11/2019

Υπογραφή:

Τριμελής Επιτροπή:

1. **Κακαρούντας Αθανάσιος** Επίκουρος Καθηγητής **(Επιβλέπων),**
2. **Λουκόπουλος Αθανάσιος,** Επίκουρος Καθηγητής, **(Μέλος)**
3. **Κοζύρη Μαρία,** Επίκουρη Καθηγήτρια, **(Μέλος)**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
2. ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΖΩΑ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ.....	10
3. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ & ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	11
3.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ	11
3.2 ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	12
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	14
4.1 ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	15
4.2 Ο ΝΟΜΟΣ 4039/2012	18
4.3 Ο ΝΟΜΟΣ 4235/2014	199
5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ	21
5.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	21
5.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΔΕΣΠΟΖΟΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ	21
5.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ.....	24
5.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	26
5.5 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΖΩΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ - ΣΥΛΛΟΓΩΝ	29
6. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ.....	32
6.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	32
6.2 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Κ.Π.Α.Ζ.	34
6.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Κ.Π.Α.Ζ.	34
6.4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Κ.Π.Α.Ζ.	40
6.5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ.....	43
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ.....	58
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	59

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη διπλωματική αυτή εργασία μελετούμε το κανονιστικό πλαίσιο και τις προδιαγραφές ανάπτυξης συστήματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων. Η χώρα μας χαρακτηρίζεται για το αυστηρότερο νομικό πλαίσιο σε σύγκριση με τα αντίστοιχα άλλων χωρών. Παρ' όλα αυτά τα αποτελέσματα δεν είναι θετικά για την Ελλάδα. Αιτία της αναποτελεσματικότητας αυτής αποδεικνύεται η μη εφαρμογή της νομοθεσίας καθώς και η έλλειψη κατάλληλης ενημέρωσης και καλλιέργειας φιλοζωικής παιδείας των πολιτών. Η ύπαρξη αδέσποτων ζώων επιφέρει δυσχερείς συνέπειες τόσο για τα ίδια όσο και για το περιβάλλον στο οποίο πλέον ζουν.

2. ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΖΩΑ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ως αδέσποτο ζώο συντροφιάς ορίζεται κάθε ζώο συντροφιάς το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη του ή του συνοδού του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη ή τον έλεγχο ιδιοκτήτη ή συνοδού. Όπως και σε πολλές περιοχές του κόσμου, τα αδέσποτα ζώα στην Ελλάδα αποτελούν σημαντικό πρόβλημα με συνέπειες τόσο για τα ίδια τα ζώα, όσο και για την κοινωνία γενικότερα. Όσο αυξάνεται ο πληθυσμός των αδέσποτων ζώων γίνεται ακόμα δυσκολότερο το έργο των αρμόδιων αρχών για προσπάθεια υγειονομικού ελέγχου. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη (Φεβρουάριος 2015), την τελευταία πενταετία ο αριθμός των αδέσποτων σκύλων έχει αυξηθεί στο 70% των Βαλκανικών χωρών. Σε ανακοίνωση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εκτιμάται ότι ο αριθμός των σκύλων στους δρόμους, με ή χωρίς ιδιοκτήτη, ξεπερνά το ένα εκατομμύριο. Οι επιπτώσεις αυτής της κατάστασης στην Δημόσια Υγεία είναι σημαντικές. Περιστατικά λύσσας σημειώνονται στο 80% των βαλκανικών χωρών. Τα περισσότερα περιστατικά συνδέονταν με δάγκωμα σκύλου με λύσσα. Το πρόβλημα των αδέσποτων ζώων απασχολεί ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο, το 78% των βαλκανικών χωρών συμμετέχουν σε προγράμματα ελέγχου των αδέσποτων σκύλων, ενώ το 50% από αυτές έχουν συμπεριλάβει μέτρα ελέγχου της αναπαραγωγής. Επιπλέον, η ταυτότητα και καταγραφή των σκύλων είναι πλέον υποχρεωτική στις περισσότερες χώρες που συμμετέχουν σε αυτή την εκστρατεία. Ωστόσο, τα προβλήματα με τους αδέσποτους σκύλους εξακολουθούν να αποτελούν καθημερινό μέλημα, και η κινητοποίηση όλων των φορέων είναι απαραίτητη. Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας των Ζώων ξεκίνησε εκστρατεία ευαισθητοποίησης η οποία θα έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τη γενεσιουργό αιτία του φαινομένου των αδέσποτων, δηλαδή την έλλειψη παιδείας από τους ιδιοκτήτες σκύλων που οδηγεί εν τέλει στην εγκατάλειψή τους.

3. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ & ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

3.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

Για να μπορέσουμε να είμαστε κατανοητοί στις έννοιες όσων αφορά την διαχείριση των αδέσποτων ζώων, θα πρέπει αρχικά να ξεχωρίσουμε ορισμένες έννοιες, που για κάποιους φαντάζουν γνωστές για κάποιους άλλους όμως όχι. Έτσι λοιπόν βάσει του Ν.4039/2012 ορίζεται:

- **Ζώο** είναι κάθε έμβιος οργανισμός, που συναισθάνεται και κινείται σε ξηρά, αέρα και θάλασσα ή οποιοδήποτε άλλο υδατικό οικοσύστημα ή υγροβιότοπο.
- **Ζώο συντροφιάς** είναι κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς. Ζώα συντροφιάς είναι και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι (κυνηγετικοί), τη φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικοί) και χώρων, την προστασία ατόμων με ειδικές ανάγκες, οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, καθώς και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.
- **Δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς** είναι κάθε μη άγριο ζώο, που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς και τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και φροντίδα του ιδιοκτήτη, κατόχου, συνοδού ή φύλακά του. Ως ζώα συντροφιάς θεωρούνται και οι σκύλοι, που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι, τη φύλαξη ποιμνίων, τη φύλαξη χώρων, την παροχή βοήθειας και προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.
- **Αδέσποτο ζώο συντροφιάς** είναι κάθε ζώο συντροφιάς, το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη, του κατόχου, του συνοδού ή του φύλακά του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη και τον έλεγχό τους. Οι κυνηγετικοί και σκύλοι φύλαξης ποιμνίων, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού, της εκπαίδευσής τους, της φύλαξης του ποιμνίου, της έρευνας και της διάσωσης, δεν θεωρούνται αδέσποτα ζώα.

- **Καταφύγιο αδέσποτων ζώων** είναι η ειδική εγκατάσταση, στην οποία συντηρούνται, σε σημαντικό αριθμό, αδέσποτοι ή ανεπιθύμητοι σκύλοι ή άλλα είδη ζώων συντροφιάς.

3.2 ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

- **Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους** είναι οι αρχές εκείνες, που μεριμνούν για την υλοποίηση, τη λειτουργία και την εποπτεία του όλου συστήματος σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους. Αρμόδιες Αρχές Διαχείρισης της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους ορίζονται:
  - i. η Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και
  - ii. η Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- **Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους** είναι οι αρχές εκείνες, που σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακών Ενοτήτων και Δήμων, μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή και τον έλεγχο εφαρμογής – σε συνεργασία με τις αρχές της προηγούμενης περίπτωσης ιβ' του συστήματος της Διαδικτυακής Ηλεκτρονικής Βάσης σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων προστασίας των ζώων.
- **Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους** ορίζονται οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και

οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου.

- **Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων** είναι τα όργανα εκείνα, που μεριμνούν για τη βεβαίωση των παραβάσεων, που διαπιστώνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου (η Δημοτική Αστυνομία, η θηροφυλακή των κυνηγετικών συλλόγων, οι υπάλληλοι των Τελωνείων και των Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου).
- **Αρμόδιος Φορέας Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους** στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση είναι ο κτηνίατρος, που με βάση προβλεπόμενη διαδικασία, με την υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης στη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, πιστοποιείται, αποκτά ειδικό κωδικό πρόσβασης στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής ζώων συντροφιάς, διενεργεί τη σήμανση και καταγράφει τα ζώα συντροφιάς και τους ιδιοκτήτες τους στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση, εκδίδει το βιβλιάριο υγείας ή το διαβατήριό του ζώου σε περίπτωση που το ζώο θα μεταφερθεί στο εξωτερικό και ενημερώνει τη βάση με τις απαραίτητες πληροφορίες.

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Σύνταγμα του 1975, στο άρθρο 24 ρύθμισε την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο εντάσσονται και τα ζώα και έδωσε έτσι αφορμή σε μια εκτεταμένη νομοθεσία και νομολογία για την προστασία της φύσης, της πανίδας και των πολλών αγρίων και μη ζώων και πτηνών. Το πλαίσιο αυτό ενισχύθηκε το 1992 με την ενσωμάτωση στην εθνική μας νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ζώων συντροφιάς (ν. 2017/1992) αφού διακηρύχθηκε πανηγυρικά ότι ο άνθρωπος έχει αναντίρρητα ηθική υποχρέωση να σέβεται όλα τα ζώα και να λαμβάνει σοβαρά υπόψη του το γεγονός ότι τα ζώα υποφέρουν και θυμούνται, είναι έξυπνα, έχουν συναισθήματα και επιπλέον αποτελούν συμβιωτικό κύκλο με τους ανθρώπους και αναντικατάστατα στοιχεία των φυσικών συστημάτων του πλανήτη μας.

Κομβικό θεσμικό μέτρο όμως στη συμβολή για την προστασία των ζώων αποτέλεσε το Πρωτόκολλο για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων, το οποίο προστέθηκε στη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αυτό, όλα τα όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη, υποχρεώθηκαν να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους την ευζωία των ζώων και να παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία και τον σεβασμό όλων των ζώων κατά τη χάραξη νέων πολιτικών στη γεωργία, στις μεταφορές, στην έρευνα και στην ενιαία αγορά. Ακολούθησε τέλος, ο ν.3170/2003 που επιχείρησε να ενισχύσει το νομικό πλαίσιο ειδικά για τα ζώα συντροφιάς. Παράλληλα με σειρά ρυθμίσεων που μεσολάβησαν (ν.1335/1983, ν. 1444/1984, ν.2015/1992, ν.2017/1992, ν.2055/1992, ν.2204/1994, κλπ) η χώρα μας κύρωσε διεθνείς συμβάσεις, εφάρμοσε κοινοτικούς κανονισμούς και ενσωμάτωσε στο εθνικό μας δίκαιο κοινοτικές Οδηγίες ανάλογου περιεχομένου για τα ζώα.

Ακολούθησε η ψήφιση του ν. 4039/2012 με τίτλο «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό».

Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι έχει ψηφιστεί η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ζώων η οποία αποτελεί μία παρότρυνση προς τα οργανωμένα Κράτη να κατοχυρώσουν νομικά τα δικαιώματα των ζώων, όπως

ακριβώς και τα δικαιώματα των ανθρώπων. Υιοθετήθηκε από την Διεθνή Ένωση Δικαιωμάτων των Ζώων και άλλες οργανώσεις στα πλαίσια διεθνούς συνάντησης, με θέμα τα δικαιώματα των ζώων, στο Λονδίνο τον Σεπτέμβριο του 1977 και υπογράφηκε στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1978.

Η Ελλάδα σημειωτέον έχει τις **περισσότερες καταγγελίες για βασανισμό ζώων στην Ευρωπαϊκή Ένωση**. Καθημερινά κρεμιούνται ζώα, κακοποιούνται με τρόπους που δεν τους φανταζόμαστε και πετιούνται σαν άχρηστα αντικείμενα στα σκουπίδια.

4.1 ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Στα πλαίσια Διεθνούς συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο τον Σεπτέμβριο του 1977 με θέμα τα δικαιώματα των ζώων, καθορίστηκαν τα δικαιώματά τους, τα οποία υιοθετήθηκαν από την Διεθνή Ένωση Δικαιωμάτων των Ζώων και από άλλες οργανώσεις. Η Διακήρυξη των δικαιωμάτων των ζώων υπογράφηκε στο Παρίσι τον Οκτώβριο του 1978 λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ζωή είναι ενιαία, ότι όλα τα είδη έχουν κοινή καταγωγή και διαφοροποιούνται υπό το νόμο της εξέλιξης των ειδών, λαμβάνοντας υπόψη ότι όλα τα ζωντανά όντα έχουν φυσικά δικαιώματα και κάθε ζώο με νευρικό σύστημα έχει συγκεκριμένα δικαιώματα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η περιφρόνηση ή και απλή άγνοια αυτών των φυσικών δικαιωμάτων είναι επιζήμια για την φύση και επιτρέπει στους ανθρώπους να διαπράττουν εγκλήματα εναντίον των ζώων, δεδομένου ότι η συνύπαρξη των ειδών, προϋποθέτει την αναγνώριση εκ μέρους του ανθρωπίνου είδους, του δικαιώματος στη ζωή και των υπολοίπων ζώων και δεδομένου ότι ο σεβασμός των ζώων από τους ανθρώπους είναι αδιαχώριστος με τον αντίστοιχο σεβασμό ανθρώπου προς άνθρωπο, και διακηρύσσει ότι:

Άρθρο 1:

- Όλα τα ζώα γεννιούνται με ίσα δικαιώματα στη ζωή και στη δυνατότητα ύπαρξης.

Άρθρο 2:

- Ο άνθρωπος οφείλει να σέβεται τη ζωή κάθε ζώου.

- Ο άνθρωπος ανήκει στο ζωικό βασίλειο και δεν μπορεί να εξοντώνει ή να εκμεταλλεύεται τα άλλα είδη του ζωικού βασιλείου.
- Οφείλει να χρησιμοποιεί τις γνώσεις για το καλό των ζώων. Κάθε ζώο δικαιούται φροντίδας, προσοχής και προστασίας από τον άνθρωπο.

Άρθρο 3:

- Κανένα ζώο δεν πρέπει να υποβάλλεται σε κακομεταχείριση ή απάνθρωπη συμπεριφορά.
- Αν η θανάτωση ενός ζώου θεωρηθεί υποχρεωτική πρέπει να γίνει στιγμιαία, ανώδυνα και χωρίς καμιά πρόκληση αγωνίας του ζώου.

Άρθρο 4:

- Κάθε ζώο δικαιούται να ζήσει στο φυσικό του χώρο (γη, θάλασσα, αέρας) και να αναπαράγεται σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους.
- Η στέρηση ελευθερίας του ζώου ακόμη κι αν γίνεται για μορφωτικούς σκοπούς είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη δικαιωμάτων αυτού.

Άρθρο 5:

- Κάθε ζώο που από παράδοση θεωρείται κατοικίδιο δικαιούται να ζήσει με το ρυθμό και τις συνθήκες ζωής και ελευθερίας που αντιστοιχούν στο είδος του.
- Η διαφοροποίηση αυτών των συνθηκών από τον άνθρωπο έχει σκοπούς κερδοσκοπικούς και είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη.

Άρθρο 6:

- Κάθε ζώο που αποτελεί σύντροφο του ανθρώπου έχει δικαίωμα διάρκειας ζωής ανάλογης με τη φυσική του μακροβιότητα.
- Η εγκατάλειψη ενός ζώου θεωρείται πράξη απάνθρωπη και εξευτελιστική.

Άρθρο 7:

- Αναφορικά με τα ζώα που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον άνθρωπο, η διάρκεια και η ένταση δουλειάς πρέπει να είναι σε λογικά πλαίσια, η διατροφή τους ικανοποιητική και η ανάπαυσή τους υποχρεωτική.

Άρθρο 8:

- Οποιοσδήποτε πειραματισμός πάνω στα ζώα, ιατρικός, επιστημονικός, κ.λπ. αντιτίθεται προς τα δικαιώματα των ζώων, εφόσον προκαλεί πόνο σωματικό ή ψυχικό.
- Πρέπει να επιδιώκεται η αντικατάσταση του πειραματισμού πάνω στα ζώα, από άλλες υπάρχουσες τεχνικές.

Άρθρο 9:

- Τα ζώα που εκτρέφονται για τη διατροφή του ανθρώπου πρέπει να στεγάζονται, να τρέφονται, να μετακινούνται και να θανατώνονται χωρίς πρόκληση πόνου και αγωνίας.

Άρθρο 10:

- Απαγορεύεται η εκμετάλλευση των ζώων για τη διασκέδαση των ανθρώπων.
- Η έκθεση ζώου και τα θεάματα που χρησιμοποιούν ζώα αποτελούν καταστρατήγηση της αξιοπρέπειας και του σεβασμού προς τη ζωή του ζώου.

Άρθρο 11:

- Κάθε πράξη που χωρίς λόγο προκαλεί θάνατο ζώου είναι βιοκτονία, είναι έγκλημα απέναντι στη ζωή.

Άρθρο 12:

- Κάθε πράξη που προκαλεί θάνατο μεγάλου αριθμού άγριων ζώων αποτελεί γενοκτονία, έγκλημα απέναντι στο είδος.
- Η μόλυνση και οποιαδήποτε καταστροφή του φυσικού μας περιβάλλοντος οδηγούν στη γενοκτονία.

Άρθρο 13:

- Σεβασμός επιβάλλεται ακόμη και στο νεκρό ζώο.
- Κάθε σκηνή βίας στην τηλεόραση και το σινεμά, με θύματα ζώα πρέπει να απαγορευτεί και μόνο οι σκηνές που έχουν σκοπό να ενημερώσουν για τα δικαιώματα των ζώων οφείλουν να προβάλλονται

Άρθρο 14:

- Οι οργανισμοί προστασίας και προάσπισης των ζώων πρέπει να αντιπροσωπεύονται από κάθε κυβέρνηση.

- ο Τα δικαιώματα του ζώου πρέπει να κατοχυρωθούν απ' τους νόμους, όπως ακριβώς και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

4.2 Ο ΝΟΜΟΣ 4039/2012

Οι σημαντικότερες αλλαγές και ρυθμίσεις που επέφερε ο συγκεκριμένος Νόμος είναι οι ακόλουθες:

- Δημιουργείται σε κεντρικό επίπεδο η **Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους** που θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο διαχείρισης των ζώων συντροφιάς.
- Καθορίζονται οι **συγκεκριμένοι κανόνες ευζωίας** που πρέπει να τηρούνται από τους ιδιοκτήτες των ζώων συντροφιάς και θεσμοθετείται για λόγους απλοποίησης **ενιαίο βιβλιάριο υγείας και διαβατήριο των ζώων**.
- Η **ηλεκτρονική σήμανση** για όλες ανεξαιρέτα τις γάτες και τους σκύλους δεσποζόμενους και αδέσποτους που περισυλλέγονται, **καθίσταται υποχρεωτική**.
- Δημιουργείται ένα **οργανωμένο σύστημα περισυλλογής και διαχείρισης των αδέσποτων ζώων σε κάθε Δήμο -σε συνεργασία με Φιλοζωικές Ενώσεις και Σωματεία-** ενώ θεσμοθετείται η ευθύνη του Δήμου για κάθε βλάβη ή ζημία που προκαλείται σε τρίτους από τα αδέσποτα ζώα.
- Τα **δημοτικά καταφύγια αδέσποτων ζώων θα αποτελούν χώρους προσωρινής και όχι μόνιμης παραμονής** των αδέσποτων ζώων και στα καταφύγια αυτά θα παρέχεται η αναγκαία ιατρική περίθαλψη στα ζώα που έχουν ανάγκη.
- **Απαγορεύεται** η με οποιονδήποτε τρόπο **δημοσίευση/γνωστοποίηση αγγελιών για υιοθεσία ζώου συντροφιάς, αν δεν αναφέρεται ο αριθμός της ηλεκτρονικής σήμανσης**.
- Οι **στειώσεις** στις οποίες υποβάλλονται τα θηλυκά αδέσποτα ζώα γίνονται **από κτηνίατρους**, ακόμα και σε κινητές μονάδες άσκησης κτηνιατρικών πράξεων μετά από σχετική άδεια, ενώ στειώσεις μπορούν να γίνονται και από εθελοντές αλλοδαπούς κτηνίατρους.

- **Απαγορεύεται** η συμμετοχή κάθε είδους ζώου **σε τσίρκο** ή άλλο παρεμφερές **δημόσιο θέαμα** καθώς και οποιαδήποτε **δημόσια έκθεση ζώου για κερδοσκοπικό σκοπό**.
- Η **κακοποίηση** και η **βάνουση μεταχείριση των ζώων τιμωρείται με ποινή φυλάκισης** μη εξαγοράσιμη και **χρηματική ποινή μέχρι 30.000 ευρώ**, ανεξάρτητα από το διοικητικό πρόστιμο.
- Τέλος προβλέπεται σοβαρή **αυστηροποίηση τόσο των ποινικών κυρώσεων, όσο και των διοικητικών προστίμων** για τους παραβάτες που γίνονται ακόμα πιο αυστηρές σε περίπτωση υποτροπής, προκειμένου να υπάρχει ένα πλήρες, αναλογικό, αποτρεπτικό και αποτελεσματικό σύστημα κυρώσεων.»

4.3 ΝΟΜΟΣ 4235/2014

Μεταξύ άλλων, οι σοβαρές αλλαγές που έγιναν είναι οι παρακάτω:

- **Τροποποιείται ο ορισμός του επιθετικού ζώου**, και ορίζεται ότι ένα ζώο θα πρέπει να εκδηλώσει απρόκλητη επιθετικότητα, χωρίς να απειληθεί. Αν και ο νέος ορισμός, απέχει παρασάγγας από την πραγματική έννοια του επιθετικού ζώου, κάνει τουλάχιστον κάποια βήματα μπροστά σε σχέση με τον προηγούμενο.
- Στα **αρμόδια όργανα βεβαίωσης παραβάσεων**, προστίθεται η **Ελληνική Αστυνομία, Δασική Υπηρεσία και το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική ακτοφυλακή**, που έλειπαν από τον προηγούμενο νόμο
- **Μέσω Κτηνιάτρου, ο ιδιοκτήτης ενός ζώου, οφείλει να ενημερώνει για κάθε αλλαγή στοιχείων**, όπως για παράδειγμα, θάνατος, απώλεια, αλλαγή ιδιοκτήτη κλπ. Σε όλες τις περιπτώσεις η προθεσμία είναι 15 ημέρες ενώ για την περίπτωση της απώλειας 5 ημέρες.
- Στις **υποχρεώσεις των ιδιοκτητών**, προστίθεται αυτή της **υποχρεωτικής αποστολής (συστημένου) του αντίγραφου ηλεκτρονικής σήμανσης στον Δήμο**.
- **Αλλάζουν οι προϋποθέσεις εκτροφής**, και απαιτείται άδεια εκτροφής από την πρώτη γέννα (ισχύει για κάθε γέννα που σκοπό έχει την πώληση των κουταβιών)
- **Απαγορεύεται η πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους χώρους**.

- **Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων ζώων**
- **Αλλάζει η σύσταση της 5μελούς επιτροπής** παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων των Δήμων και στην θέση του κυνηγού, **τοποθετείται ένας εκπαιδευτής**, μέλος αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου. Ταυτόχρονα δημιουργείται και μία τριμελής επιτροπή κτηνιάτρων.
- Διευκρινίζεται ότι **η σίτιση** αδέσποτων ζώων **δεν απαγορεύεται**
- Διευκρινίζεται ότι οι **σκύλοι βοηθοί ΑΜΕΑ γίνονται δεκτοί σε όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς** ανεξαρτήτως μεγέθους, **χωρίς φίμωτρο.**
- **Τροποποιείται** το άρθρο για την **εκμετάλλευση ζώων** και προστίθεται παράγραφος που ορίζει ότι απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ζώων σε **υπαίθρια δημόσια έκθεση** με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.
- Από το ανωτέρω άρθρο, **εξαιρούνται οι παραστάσεις ιππικής δεξιοτεχνίας και διεξαγωγής αθλημάτων ιππασίας**, που περιλαμβάνουν την υπερπήδηση εμποδίων, την ιππική δεξιοτεχνία και το ιππικό τρίαθλο με την προϋπόθεση ότι αυτά πραγματοποιούνται μέσα σε καταστήματα pet shops, ζωολογικούς κήπους, ενυδρεία, κέντρα περίθαλψης ειδών άγριας πανίδας και εκτροφεία θηραμάτων.
- Προστίθεται **νέο άρθρο** για την αντιμετώπιση σκύλων με **Λεϊσμανίαση.**
- Η κυριότερη αλλαγή που πραγματοποιείται, είναι ότι η **παθητική μορφή κακοποίησης** (μόνιμο δέσιμο, παράλειψη κανόνων ευζωίας κλπ.) **ποινικοποιείται** με τις ίδιες ποινές με την ενεργητική κακοποίηση (1-5 χρόνια φυλάκισης και 5.000-15.000 ευρώ πρόστιμο).
- Τέλος **τροποποιείται** όλος ο **πίνακας Α <διοικητικών προστίμων - προς τα πάνω.**

5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ

5.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σκοπός του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων είναι **αφενός** η **σταθεροποίηση, καταγραφή και σταδιακή μείωση του αριθμού** των αδέσποτων ζώων, μέσω της στείρωσης, σήμανσης, καταγραφής και υιοθεσίας τους κι **αφετέρου η ευζωία τους**, με την εξασφάλιση κτηνιατρικής φροντίδας, τροφής/νερού και προστασίας τους, θέτοντας με τον τρόπο αυτό τις *βάσεις μιας πιο πολιτισμένης αντιμετώπισης των «άστεγων» ζώων.*

Παράλληλα επιδιώκεται η **ενημέρωση** και η **καλλιέργεια συνείδησης** του υπεύθυνου ιδιοκτήτη συντροφιάς, ώστε να περιοριστεί το φαινόμενο της εγκατάλειψης ζώων -γιατί «δείκτης πολιτισμού μιας πόλης είναι το πώς αντιμετωπίζει τις άλλες μορφές ζωής»- καθώς και η προώθηση της υιοθεσίας από ανθρώπους, που θα τους χαρίσουν τη ζεστασιά και την ασφάλεια μιας οικογένειας.

Στο παρόν κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να περιγράψουμε και να αποσαφηνίσουμε τις **υποχρεώσεις** και τον **ρόλο** όλων των **«εμπλεκομένων»** στο πλέον σοβαρό πρόβλημα της διαχείρισης των αδέσποτων ζώων.

5.2 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΔΕΣΠΟΖΟΜΕΝΩΝ ΖΩΩΝ

1. Ο ιδιοκτήτης του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς υποχρεούται:

- 1.1. να μεριμνά για τη σήμανση και την καταγραφή του ζώου του, καθώς και για την έκδοση βιβλιαρίου υγείας πριν εγκαταλείψει το ζώο τον τόπο γέννησής του και οπωσδήποτε μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη γέννηση αυτού ή μέσα σε ένα μήνα από την εύρεση ή απόκτησή του, καθώς και να τοποθετεί σε εμφανές σημείο του περιλαίμιου του ζώου μεταλλική κονκάρδα, η οποία παρέχεται από τους κτηνιάτρους κατά την πραγματοποίηση του αντιλυσσικού εμβολιασμού του,» (ΝΟΜΟΣ 4235/2014 – ΦΕΚ Α 32 – 11.02.2014)
- 1.2. να δηλώνει μέσα σε πέντε ημέρες την απώλεια του ζώου του σε κτηνίατρο, που έχει πιστοποιηθεί στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους,

- 1.3. να τηρεί τους κανόνες ευζωίας του ζώου και να μεριμνά για την κτηνιατρική εξέτασή του, η οποία αποδεικνύεται από τη σχετική εγγραφή στο βιβλιάριο υγείας ή στο διαβατήριο του ζώου, καθώς και να μεριμνά για την εξασφάλιση άνετου, υγιεινού και κατάλληλου καταλύματος, προσαρμοσμένου στο φυσικό τρόπο διαβίωσης του ζώου, που να του επιτρέπει να βρίσκεται στη φυσική του όρθια στάση, χωρίς να εμποδίζονται οι φυσικές του κινήσεις και η δυνατότητά του για την πραγματοποίηση της απαραίτητης για την υγεία και την ευζωία του άσκησης,
- 1.4. να εφοδιάζεται με το διαβατήριο του ζώου του, εάν πρόκειται να ταξιδέψει με αυτό στο εξωτερικό και να μεριμνά για την ενημέρωσή του σε κάθε αλλαγή του ιδιοκτήτη ή του προσωρινού κατόχου του. Το διαβατήριο πρέπει να είναι σύμφωνο με τα Παραρτήματα 2 και 3.» (ΝΟΜΟΣ 4235/2014 – ΦΕΚ Α 32 – 11.02.2014)
- 1.5. να μην εγκαταλείπει το ζώο του, ενώ σε περίπτωση που επιθυμεί να αποχωριστεί το ζώο συντροφιάς, πρέπει να γνωστοποιεί στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου του τόπου της κατοικίας του την πρόθεσή του αυτή, να το παραδίδει σε αυτόν και να λαμβάνει από πιστοποιημένο κτηνίατρο αντίγραφο της μεταβολής της εγγραφής του ζώου του στη Διαδικτυακή Ηλεκτρονική Βάση σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς, όπου θα αναφέρεται ο Δήμος ως προσωρινός κάτοχος του αδέσποτου πλέον ζώου,
- 1.6. να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου εκτός αν πρόκειται για σκύλο βοήθειας,
- 1.7. να μεριμνά για τη στείρωσή τους, εφόσον δεν επιθυμεί τη διατήρηση των νεογέννητων ζώων ή δεν μπορεί να τα διαθέσει σε νέους ιδιοκτήτες.
- 1.8. να προσκομίζει ή αποστέλλει ταχυδρομικά, επί αποδείξει, στον οικείο Δήμο αντίγραφο του πιστοποιητικού ηλεκτρονικής σήμανσης του ζώου του». (ΝΟΜΟΣ 4235/2014 – ΦΕΚ Α 32 – 11.02.2014)
- 2.** Ο κάτοχος του ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημιά, που προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 Α.Κ.. Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, εκτός από εκείνα της παραγράφου 5 του άρθρου 9, η αντίστοιχη ευθύνη βαρύνει τον οικείο Δήμο.

- 3.** Ειδικά ο ιδιοκτήτης σκύλου: α) μεριμνά για να γίνεται ο περίπατος σκύλων πάντα με συνοδό, β) οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από το χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτησιών ή σε κοινόχρηστους χώρους, «γ) για την αποφυγή ατυχημάτων υποχρεούται κατά τη διάρκεια του περιπάτου να κρατάει το σκύλο του δεμένο και να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτόν. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για τον οποιονδήποτε συνοδό του ζώου, πέραν του ιδιοκτήτη του». (ΝΟΜΟΣ 4235/2014 – ΦΕΚ Α 32 – 11.02.2014)
- 4.** Ο ιδιοκτήτης κυνηγετικού σκύλου κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ή την οποιαδήποτε μετακίνησή του μαζί με το σκύλο του για το σκοπό αυτόν έχει την υποχρέωση να φέρει μαζί του ενημερωμένο το βιβλιάριο υγείας ή το διαβατήριό του σκύλου του. Οι υποχρεώσεις των περιπτώσεων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου δεν ισχύουν για τους σκύλους βοήθειας, καθώς και για τους σκύλους φύλαξης ποιμνίων, τους κυνηγετικούς σκύλους και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της εκπαίδευσης και της έρευνας και διάσωσης, αντίστοιχα.
- 5.** Αφαιρείται η άδεια κυνηγιού από κυνηγό, του οποίου ο σκύλος, που χρησιμοποιείται στο κυνήγι, δεν έχει σημασθεί σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 και δεν έχει εγγραφεί χειρόγραφα ή με την ετικέτα ταυτοποίησης, ο αριθμός της σήμανσης στο βιβλιάριο υγείας ή στο διαβατήριό του ζώου συντροφιάς, μέχρι να σημασθεί το συγκεκριμένο ζώο. Τα μέσα μεταφοράς, που χρησιμοποιούνται στην περίπτωση αυτή, πρέπει να είναι κατάλληλα με επαρκή χώρο, φωτισμό και αερισμό και να ικανοποιούν τις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου.
- 6.** Πέραν των περιοχών που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 57 του ν. 2637/1998 «Σύσταση Οργανισμού Πιστοποίησης Λογαριασμών, Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, Γενικών Διευθυντών και θέσεων προσωπικού, στο Υπουργείο Γεωργίας και «Εταιρεία Αξιοποίησης Αγροτικής Γης» Α.Ε. και άλλες διατάξεις» (Α' 200) σε ελεγχόμενες

κυνηγετικές περιοχές επιτρέπεται να καθορίζονται περιορισμένοι χώροι εκγύμνασης σκύλων, καθώς και να διεξάγονται αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών με όρους και προϋποθέσεις, που καθορίζονται και στις δύο περιπτώσεις με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

7. Μετά την παρέλευση 30 ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού απαγορεύεται η δημοσίευση αγγελιών για ζώα συντροφιάς προς πώληση, υιοθεσία ή δωρεάν παραχώρηση σε έντυπα, φυλλάδια, τοιχοκολλήσεις ή σε ιστοσελίδες, αν δεν αναφέρεται ο αριθμός της ηλεκτρονικής σήμανσής τους.
8. Απαγορεύεται να εισάγονται στην Ελλάδα ζώα συντροφιάς, που δεν έχουν ηλεκτρονική σήμανση. Τα στοιχεία σήμανσης των εισαγόμενων ζώων (κωδικός σήμανσης και όνομα εισαγωγέα), από χώρες εκτός Ε.Ε. καταγράφονται στα σημεία εισόδου στην Ελλάδα και ενημερώνεται απευθείας η ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
9. Απαγορεύεται η αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς (με σκοπό να αποτραπούν φαινόμενα εγκατάλειψης ζώου) ή από άλλο πρόσωπο ή από κτηνίατρο (με σκοπό την αποτροπή παράνομου σκοπού).

5.3 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Σύμφωνα με το Ν. 4039/2012 (ΦΕΚ Α'15/02.02.12) «*Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή την χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό*» όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Β'32/11.02.14), οι Δήμοι της Χώρας έχουν συνοπτικά τις παρακάτω υποχρεώσεις:

1. Οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς (άρθρο 9 παρ. 1).
2. Κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι, ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς επιτρεπομένης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους σε

- ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους (άρθρο 9 παρ. 2).
3. Σε κάθε Δήμο συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου, πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς (άρθρο 9 παρ. 12).
  4. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς (άρθρο 9 παρ. 3).
  5. Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, οδηγούνται τμηματικά στα υπάρχοντα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, στα δημοτικά κτηνιατρεία ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και σε ιδιωτικά κτηνιατρεία, που διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και μπορούν να φιλοξενήσουν προσωρινά και για εύλογο χρονικό διάστημα τα προς περίθαλψη ζώα, μέχρι την αποθεραπεία τους, υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση ως αδέσποτα, καταγράφονται στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση, υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή αν χρειάζεται (άρθρο 9 παρ. 4) και εξετάζονται ορολογικά για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.* (άρθρο 17^α, παρ. 2).
  6. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς που δεν έχουν υιοθετηθεί, εφόσον είναι υγιή και είναι μεγαλύτερα των 5 μηνών, επανεντάσσονται στο φυσικό τους περιβάλλον αφού προηγουμένως εμβολιαστούν, αποπαρασιτωθούν, στερωθούν, σημανθούν ηλεκτρονικά και καταγραφούν (αρ. 9, παρ. 9) και εξεταστούν ορολογικά για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.* (άρθρο 17^α, παρ. 2).
  7. Οι στερώσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, και η σήμανση τους, μπορούν να πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές επαγγελματίες κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα τον κτηνιάτρου στην Ελλάδα.

5.4 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Το **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων** είναι το αρμόδιο Υπουργείο για τον έλεγχο της εφαρμογής της κείμενης Νομοθεσίας καθώς και για τις χρηματοδοτήσεις και τα κονδύλια προς τους Δήμους και κτηνιατρικές υπηρεσίες ή οργανισμούς, για τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων.

Κατωτέρω παραθέτουμε στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων από τους Δήμους της χώρας καθώς και στοιχεία χρηματοδότησης τους:

1. Με την αρ. πρωτ. **3015/138392_21.12.2017** **επιστολή** του **Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων** με θέμα «Εφαρμογή του Ν. 4039/2012 (ΦΕΚ 15^{Α'}) για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό» όπως ισχύει, ζητήθηκε από τους Δήμους η αποστολή στοιχείων σχετικά με την παρούσα κατάσταση στους Δήμους όλης της χώρας, για την παρακολούθηση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, αλλά και την πρόληψη και εξάπλωση της λύσσας. Αναλυτικότερα ζητήθηκαν στοιχεία σχετικά με:
  - i. Την ύπαρξη ή όχι καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς, με την επισήμανση αν πρόκειται για δημοτικό ή διαδημοτικό καταφύγιο ή καταφύγιο φιλοζωικού σωματείου ή ιδιωτικό ενδιαίτημα με το οποίο έχει συνάψει σύμβαση ο Δήμος, εάν διαθέτει άδεια σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τον αριθμό αδειάς του, καθώς και ποια είναι η δυναμικότητα του.
  - ii. Την ύπαρξη κτηνιάτρου του Δήμου ή συνεργασία με ιδιώτη κτηνίατρο ή εθελοντή κτηνίατρο.
  - iii. Τη σύσταση ή όχι πενταμελούς επιτροπής παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς
  - iv. Την ύπαρξη ή όχι συνεργείου περισυλλογής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς
  - v. Τον συνολικό αριθμό αδέσποτων σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν σημειωθεί από 01.01.2016

- vi. Τον αριθμό αντιλυσσικών εμβολιασμών σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν πραγματοποιηθεί από 01.01.2016
- vii. Τον αριθμό υπολοιπίων εμβολιασμών σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν πραγματοποιηθεί από 01.01.2016
- viii. Τον αριθμό στείρωσεων σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν πραγματοποιηθεί από 01.01.2016
- ix. Τον αριθμό σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν επανατοποθετηθεί στο φυσικό περιβάλλον από 01.01.2016
- x. Τον αριθμό σκύλων και γατών χωριστά, που έχουν δοθεί για υιοθεσία από 01.01.2016

Η **ανταπόκριση** των Δήμων ανήλθε σε ποσοστό **48%** (169 Δήμοι δεν απέστειλαν στοιχεία σε σύνολο 325 Δήμων σε όλη την Χώρα), στοιχείο που καταδεικνύει με τον πλέον ανησυχητικό τρόπο, την έλλειψη προγράμματος διαχείρισης στην πλειονότητα των Δήμων.

2. Με την Αριθμ. **2202/75660_06-07-2016 (B' 2082)** Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την χρηματοδότηση Δήμων και Συνδέσμων Δήμων (φορείς), με σκοπό τη λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των ζώων αυτών, δηλαδή την περισυλλογή, την ηλεκτρονική σήμανση, την καταγραφή, την αποπαρασίτωση, τη στείρωση, τον εμβολιασμό, την αποθεραπεία (συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της λεισμανίασης), τη διατροφή τους, την υιοθεσία ή την επανένταξη τους, ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις του Ν. 4039/2012, όπως ισχύει, και η έγκριση διάθεσης των σχετικών πιστώσεων **για το έτος 2016**.

Στην ανωτέρω απόφαση ανταποκρίθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν με το συνολικό ποσό των **599.212,81 €**, **88 Δήμοι σε σύνολο 325 σε όλη την χώρα δηλαδή ένα ποσοστό μόλις 27%**.

3. Με την Αριθμ. **2202/75660_06-07-2016 (B' 2082)** Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την χρηματοδότηση Δήμων και Συνδέσμων Δήμων (φορείς), με σκοπό τη λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς και την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των ζώων αυτών, δηλαδή την περισυλλογή, την ηλεκτρονική σήμανση, την καταγραφή, την αποπαρασίτωση, τη στείρωση, τον εμβολιασμό, την αποθεραπεία (συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της λειψμανίας), τη διατροφή τους, την υιοθεσία ή την επανένταξη τους, ώστε να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις του Ν. 4039/2012, όπως ισχύει, και η έγκριση διάθεσης των σχετικών πιστώσεων **για το έτος 2017.**

Στην ανωτέρω απόφαση ανταποκρίθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν με το συνολικό ποσό των **598.599,74 €**, **111 Δήμοι σε σύνολο 325 σε όλη την χώρα δηλαδή ένα ποσοστό μόλις 34% ελαφρά βελτιωμένο σε σχέση με το 2016.**

Οι Δήμοι απορροφούν περίπου **1,3 εκατομμύρια** κάθε χρόνο από τις περιφέρειες και το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης για προγράμματα εμβολιασμού και στείρωσεων. Ένας μέσος Δήμος σε αστικό κέντρο στείρωνει και φροντίζει με το πρόγραμμά του περίπου **90 αδέσποτα ζώα κατά μέσο όρο ετησίως**. Στην Ελλάδα λειτουργούν **νόμιμα 40 δημοτικά κυνοκομεία**. Στους περισσότερους δήμους λειτουργούν άτυπα καταφύγια ζώων με την ανοχή της εκάστοτε περιφέρειας, καθώς το κόστος κατασκευής νόμιμου καταφυγίου είναι τεράστιο.

Από τα ανωτέρω προκύπτει η **πολύ χαμηλή ανταπόκριση των Δήμων στις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την κείμενη Νομοθεσία**, κάτι που έχει άμεσο αντίκτυπο στην διατράνωση του σημαντικού προβλήματος της διαχείρισης του αυξανόμενου πληθυσμού των αδέσποτων ζώων που κυκλοφορούν σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια.

5.5 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΖΩΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ / ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Τα Φιλοζωικά σωματεία / σύλλογοι απαρτίζονται από **εθελοντές** πολίτες που προσφέρουν **αφιλοκερδώς** τον ελεύθερο χρόνο τους για την προστασία και την ευζωία των ζώων.

Για την κάλυψη των σκοπών του, εκτός από τις ετήσιες συνδρομές των τακτικών μελών του, το σωματείο δέχεται και δωρεές σε χρήματα ή σχετικά είδη (πχ. τροφές) και διοργανώνει φιλοζωικά μπαζάρ στα οποία πωλούνται αντικείμενα προσφοράς των φίλων που πρόσκεινται στην ίδια ιδέα: **την καλλιέργεια πνεύματος σεβασμού κάθε έμβιας ύπαρξης για δικαίωμα στη ζωή.**

Εθελοντής θεωρείται αυτομάτως οποιοσδήποτε βοηθά και προστατεύει τα ζώα συμμετέχοντας με τον δικό του τρόπο στον κοινό σκοπό.

Μέλος του σωματείου γίνεται εκείνος που πληρώνει το σχετικό ποσό για την ετήσια εγγραφή του και θέλει να στηρίξει έτσι και οικονομικά την ομαδική προσπάθεια που γίνεται. Τα χρήματα προορίζονται για εμβόλια, στείρωσεις, τροφές, τακτικά και έκτακτα κτηνιατρικά περιστατικά όπως χειρουργεία.

Σκοποί του Σωματείου

1. Η καλλιέργεια πνεύματος σεβασμού κάθε έμβιας ύπαρξης για δικαίωμα στη ζωή.
2. Η διάδοση της ζωοφιλίας και της προστασίας των ζώων, δεσποζομένων, αδέσποτων και αγρίων, ο στιγματισμός κάθε βαρβαρότητας και βασανισμού ζώου, η καταπολέμηση της εχθρότητας, της βάνουσης εκμετάλλευσης και κάθε αρνητικής εκδήλωσης εναντίον ζώων, η διαπαιδαγώγηση των νέων και η πληροφόρηση των πολιτών μέσω προγραμμάτων που αφορούν τα ζώα και η ευαισθητοποίηση και προώθηση φίλων αισθημάτων των ανθρώπων προς τα ζώα με κάθε μέσο, έντυπο και ηλεκτρονικό.
3. Η περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε συνεργασία με τον αρμόδιο Εποπτεύοντα Δήμο, η περίθαλψη και η υιοθεσία αδέσποτων ζώων που διαβιούν εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου.

4. Η συνεργασία με τις αρμόδιες Δημοτικές και κρατικές Αρχές και Υπηρεσίες που σχετίζονται με την προστασία, περίθαλψη και επαναφορά στο φυσικό τους περιβάλλον αδέσποτων ζώων συντροφιάς.
5. Η ίδρυση και λειτουργία καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς σύμφωνα με το Νόμο.
6. Η συνδρομή σε κτηνιάτρους κατά την παροχή υπηρεσιών κτηνιατρικής αρωγής σε αδέσποτα ή άγρια ζώα και η συνεργασία με αυτούς και όσους επιτηδευματίες ασχολούνται με τα ζώα, με σκοπό την επιστημονική ενημέρωση του κοινού για θέματα φροντίδας, προστασίας και περιποίησης αδέσποτων ή άγριων ζώων.
7. Η εκπροσώπηση του Σωματείου σε κάθε είδους φιλοζωικές και περιβαλλοντικές εκδηλώσεις, συνέδρια και επιτροπές και η συνεχής παρουσία και συμμετοχή του όπου απαιτείται.
8. Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων του Δήμου σχετικά με ζητήματα ευζωίας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 4039/2012.
9. Η καλλιέργεια σχέσεων επικοινωνίας και αλληλεγγύης με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων ή οργανισμούς, που αναπτύσσουν συναφείς φιλοζωικές δραστηριότητες ή έχουν αντίστοιχες αρμοδιότητες.
10. Η συμπαράσταση προς τα μέλη του Σωματείου και προς κάθε φιλόζωο.
11. Η διάθεση χρηματικών ποσών εκ των πόρων του Σωματείου για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων.
12. Η αθλοθέτηση ειδικών τιμητικών διακρίσεων και βραβείων σε φιλοζώους και ιδιοκτήτες εκλεκτών κατοικιδίων ζώων και η βράβευση προσώπων που έχουν προσφέρει στο Σωματείο.
13. Η διοργάνωση εκδηλώσεων, συγκεντρώσεων, σεμιναρίων, χοροεσπερίδων και εκδρομών.
14. Η οργάνωση προγραμμάτων φιλοζωικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα σχολεία.
15. Η ίδρυση γραφείων, εντευκτηρίων και παραρτημάτων του Σωματείου.

Τα μέσα για την πραγμάτωση των σκοπών του Σωματείου

1. Η επί τόπου επέμβαση και συνδρομή από τα μέλη του όπου και όταν απαιτείται, αυτόκλητα ή κατόπιν πρόσκλησης και σε συνεργασία με δημόσιες αρχές ή φιλόζωους ιδιώτες.
2. Η συνεργασία με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και φορέα, που επιδιώκει σκοπούς συναφείς με αυτούς του Σωματείου.
3. Η εκτύπωση εντύπων και η οργάνωση ομιλιών, συζητήσεων, σεμιναρίων, μαθημάτων, παραστάσεων, προβολών και άλλων εκδηλώσεων σε δημόσιους χώρους ή σχολεία, για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με ζητήματα ζωοφιλίας και η διενέργεια δημοσιεύσεων στον ελληνικό και ξένο τύπο. Η διενέργεια εκθέσεων, διαλέξεων, ανακοινώσεων, ψυχαγωγικών εκδηλώσεων σχετικά με δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πλαίσιο των σκοπών του.
4. Κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, το οποίο σύμφωνα με την κρίση της Γ.Σ. και του Δ.Σ. θα κριθεί απαραίτητο για την εξυπηρέτηση των σκοπών του.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται ενεργά περίπου **120 φιλοζωικές οργανώσεις**, οι οποίες έχουν νομική προσωπικότητα και τραπεζικό λογαριασμό με δικαιούχο το σωματείο τους και όχι κάποιο φυσικό πρόσωπο. Από αυτές **μόνο το 35%** έχει ενεργές **συμβάσεις με τον δήμο της περιοχής του**.

6. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

6.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με έρευνα που διενεργήθηκε το Φεβρουάριο του 2011 της εταιρείας VPRC, στο σύνολο του πληθυσμού της χώρας διαπιστώνεται ότι **το 75% του πληθυσμού θεωρεί ότι οι πράξεις βασανισμού/κακοποίησης και δηλητηρίασης ζώων συντροφιάς είναι μια εγκληματική ενέργεια, η οποία πρέπει να τιμωρείται αυστηρά**. Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες. Στη συνέχεια, η άποψη ότι **«οι αρχές αδιαφορούν, δεν εφαρμόζουν τους νόμους με αποτέλεσμα ο αριθμός των αδέσποτων να διογκώνεται» συγκεντρώνει ποσοστό 16%**. Είναι προφανές ότι παρατηρείται ανοχή και χαλαρή αντιμετώπιση του φαινομένου των κακοποιήσεων/δηλητηριάσεων. Δηλαδή ποσοστό 16% του πληθυσμού θεωρεί ότι τα φαινόμενα αυτά αποτελούν μια λογική συνέπεια και κυρίως οφείλονται στην αδιαφορία των αρμοδίων αρχών. Οι απόψεις που αποτελούν το σκληρό πυρήνα της ανοχής απέναντι στις πράξεις βασανισμού και δηλητηρίασης και θεωρούν τα φαινόμενα αυτά «αναγκαίο κακό» και «πράξη υπευθυνότητας προκειμένου να προστατεύεται ο άνθρωπος από τις αρρώστιες που μεταφέρουν τα αδέσποτα ζώα» συγκεντρώνουν ποσοστό 2% η κάθε μία. Πραγματικά είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι **4% του γενικού πληθυσμού συμφωνεί με αυτές τις οριακές απόψεις**. Στη συνέχεια, ποσοστό 1% εμφανίζει στάση αδιάφορη απέναντι σε αυτά τα φαινόμενα, και τέλος ποσοστό 4% δεν έχει άποψη ή δεν επιθυμεί να απαντήσει.

Τα αδέσποτα ζώα, σκύλοι και γάτες **λοιπόν**, είναι πλέον μια πραγματικότητα στις αστικές περιοχές της χώρας μας. Η κατάσταση αυτή είναι αρκετά πολύπλοκη και απαιτεί μια πολύ ευαίσθητη και προσεκτική προσέγγιση. Τα ζώα αυτά κυκλοφορούν ελεύθερα στους δρόμους με αποτέλεσμα να παρατηρούμε τα εξής φαινόμενα:

1. τα ζώα περιφέρονται στους δρόμους και τα πάρκα, σχηματίζοντας αγέλες, ή μόνα τους.
2. διατρέφονται ελλιπώς, αφού τη διατροφή τους αναλαμβάνουν οι ελάχιστοι ευαισθητοποιημένοι συμπολίτες μας.

3. τα περισσότερα από αυτά δεν έχουν δεχτεί ποτέ στη ζωή τους κάποιας μορφής κτηνιατρική πρόληψη, με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένα σε κάθε λογής κίνδυνο για την υγεία τους.
4. εκτός όμως από τη δική τους υγεία, τα ζώα αυτά είναι πολλές φορές δεξαμενή και διαφόρων μεταδοτικών ασθενειών για τα υπόλοιπα ζώα (λεισμανίαση, λευχαιμία και AIDS της γάτας) ή και τους ανθρώπους (λεισμανίαση).
5. λόγω της κακής εμπειρίας που πιθανόν έχουν από τους ανθρώπους (αφού τα περισσότερα από αυτά έχουν εγκαταλειφθεί), είναι φοβικά με αποτέλεσμα πολλά από αυτά να παρουσιάζουν επιθετική συμπεριφορά.

Τα ανωτέρω είναι απλά μερικές αναφορές και στοιχεία τα οποία τονίζουν και καταδεικνύουν σε μέγιστο βαθμό την αναγκαιότητα εφαρμογής και υλοποίησης του σχεδιαζόμενου προγράμματος. Ο **Δήμος Λαμιέων** μέσω της εφαρμογής του προγράμματος και κυρίως μέσω της **επιτυχημένης εφαρμογής** του, θα επιδιώξει να αντιμετωπίσει στη ρίζα του το σημαντικό αυτό θέμα.

Στο σημείο αυτό υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με το Ν. 4039/2012 (ΦΕΚ 15/2-2-12 τ. Α') όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ 32/11-2-2014 τ. Α'), οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Για τον παραπάνω σκοπό κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς επιτρεπομένης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς αποτελούν χώρους προσωρινής παραμονής και περίθαλψης και η ίδρυση και λειτουργία τους διέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις για τα ενδιαίτηματα ζώων του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978.

Ο Δήμος Λαμιέων, υλοποιεί πρόγραμμα για την στείρωση, την περίθαλψη και γενικά για την ευζωία των αδέσποτων ζώων λειτουργώντας **Κέντρο Περίθαλψης Αδέσποτων Ζώων (Κ.Π.Α.Ζ.)**. στην περιοχή «Πανόραμα», βόρεια της αγροτικής οδού που συνδέει την Π.Ε.Ο. Λαμίας – Λάρισας με την

Ιερά Μονή Αγίας Άννας, Δημοτικού Διαμερίσματος Λυγαριάς του Δήμου Λαμιέων.

6.2 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Κ.Π.Α.Ζ.

Με την υπ' αριθμ. 117/2013 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λαμιέων, εγκρίθηκε ο κανονισμός λειτουργίας του Κ.Π.Α.Ζ.

Επίσης με την υπ' αριθμ. 18/2017 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λαμιέων (ΑΔΑ: 6ΡΘΜΩΛΚ-ΖΑΤ) εγκρίθηκε ο Τροποποιημένος Κανονισμός Λειτουργίας του Κ.Π.Α.Ζ. Δήμου Λαμιέων στον οποίο ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

- τη λειτουργία του Κέντρου σε σχέση με τους ιδιοκτήτες σκύλων
- την περισυλλογή αδέσποτων σκύλων και τις υποχρεώσεις του συνεργείου περισυλλογής
- τη λειτουργία και τους πόρους του Κέντρου
- τους υπαλλήλους και τις υποχρεώσεις του Κέντρου
- την υιοθεσία -επαναφορά σκύλων στο περιβάλλον

6.3 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Κ.Π.Α.Ζ.

Στο Κέντρο Προστασίας Αδέσποτων Ζώων **εργάζονται τέσσερις (4)** με σύμβαση έργου:

1. Κτηνίατρος (απόφοιτος τμήματος Κτηνιατρικής με άδεια άσκησης επαγγέλματος από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και βεβαίωση εγγραφής στον Πανελλήνιο Κτηνιατρικό Σύλλογο) με τις εξής **αρμοδιότητες:**

- ❖ Κλινική εξέταση- επιπλέον εξετάσεις όπου κρίνεται απαραίτητο και έκδοση αποτελεσμάτων
- ❖ Διάγνωση νοσημάτων και ορισμός θεραπειών
- ❖ Καθημερινή εφαρμογή των θεραπειών μέσω της χορήγησης των απαραίτητων φαρμάκων
- ❖ Αιμοληψία
- ❖ Ορολογική εξέταση αίματος για αντισώματα έναντι της *Leishmania infantum*
- ❖ Ευθανασία

- ❖ Καθορισμός χρονικών διαστημάτων εμβολιασμών- αποπαρασιτώσεων
- ❖ Εμβολιασμοί
- ❖ Καθημερινή παρακολούθηση των ζώων που βρίσκονται σε καραντίνα
- ❖ Παρακολούθηση φιλοξενούμενων ζώων
- ❖ Χορήγηση ηρεμιστικών - αναισθητικών
- ❖ Στειώσεις - άλλου είδους χειρουργικές επεμβάσεις όποτε κρίνεται απαραίτητο
- ❖ Ορισμός διατροφικού σχήματος για κάθε ζώο
- ❖ Προετοιμασία χειρουργείου- απολύμανση εργαλείων
- ❖ Απολύμανση χώρων ιατρείου- χειρουργείου- χώρων καραντίνας
- ❖ Εφαρμογή αποπαρασιτώσεων και άλλων θεραπειών κατά την κρίση του Κτηνιάτρου

Επιπλέον στις **υπηρεσίες** που παράσχει η Κτηνίατρος περιλαμβάνονται και τα κάτωθι:

- ❖ Σήμανση των ζώων και τήρηση ηλεκτρονικού μητρώου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία
- ❖ Σφράγιση βιβλιαρίων υγείας
- ❖ Αναφορά ελλείψεων φαρμακευτικού υλικού, αναλωσίμων ιατρείου και ζωοτροφών
- ❖ Καθημερινή καταγραφή χρησιμοποιούμενων αναλωσίμων ιατρείου και φαρμάκων
- ❖ Παραλαβή ζωοτροφών, φαρμάκων και αναλωσίμων ιατρείου
- ❖ Τήρηση ατομικών καρτελών των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, τα οποία διαχειρίστηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους
- ❖ Τήρηση βιβλίου εισερχομένων- εξερχόμενων ζώων, βιβλίου νοσηλείας των ασθενών ζώων, βιβλίου φαρμάκων και βιβλίου του εξοπλισμού του ιατρείου ανά είδος και ποσότητα
- ❖ Τήρηση μητρώου περισυλλογών αδέσποτων ζώων, μητρώου διεκπεραίωσης υιοθεσιών και μητρώου επανεντάξεων
- ❖ Τήρηση Βιβλίου απολύμανσης, βιβλίου νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης, βιβλίου εμβολιασμών κατά νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης και βιβλίου επιθεωρήσεων

- ❖ Συνδράμει με την επιστημονική του γνώση στην σύνταξη κάθε σχετικής μελέτης για την προμήθεια του εξοπλισμού του Κέντρου Περιθάλαψης Αδέσποτων Ζώων - κτηνιατρείου καθώς και των σκευασμάτων και των αναλώσιμων ή μη υλικών που είναι απαραίτητα για τη διαχείριση και περίθαλψη των περισυλλεγμένων αδέσποτων ζώων.
- ❖ Συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου και προβαίνουν στη σύνταξη του κανονισμού λειτουργίας του καταφυγίου και τις τυχόν τροποποιήσεις αυτού, καθώς και στην σύνταξη των σχετικών διοικητικών εγγράφων εφαρμογής του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων.
Τα ανωτέρω βιβλία και μητρώα θα πρέπει να ενημερώνονται τακτικά και στο τέλος κάθε μήνα να γίνεται έλεγχος πεπραγμένων από το Τμήμα Κτηνιατρικής της Δ/νσης Αγρ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Φθιώτιδας.

2. Βοηθός Κτηνιάτρου με σχετική εμπειρία στο αντικείμενο (εμπειρία στο χειρισμό ζώων, γνώση χειρισμού του σκύλου και της γάτας σε κλινικό περιβάλλον, καλή επικοινωνιακή ικανότητα και αγάπη για τα ζώα συντροφιάς) με τις εξής αρμοδιότητες:

- ❖ Προετοιμασία του χώρου του εξεταστηρίου, του εξοπλισμού και των υλικών
- ❖ Προετοιμασία του ζώου, συγκράτηση του ζώου
- ❖ Βοήθεια προς τον κτηνίατρο κατά τη διάρκεια των ιατρικών διαδικασιών και εξέτασης ανάλογα με το περιστατικό. Οι συνηθέστερες διαδικασίες είναι η οφθαλμολογική εξέταση, θερμομέτρηση, συλλογή βιολογικών υλικών (αίμα, ιστοί, ξέσμα), χορήγηση φαρμάκων από το στόμα, παρεντερική χορήγηση φαρμάκων. κ.τ.λ.
- ❖ Προετοιμασία του εξοπλισμού και των υλικών για την εκτέλεση μιας διαγνωστικής εξέτασης
- ❖ Προετοιμασία του ζώου, συγκράτηση του ζώου κατά την εκτέλεση της διαγνωστικής εξέτασης
- ❖ Χειρισμός διαγνωστικών μηχανημάτων και εκτέλεση της εξέτασης
- ❖ Προετοιμασία βιολογικών υλικών και αποστολή τους σε διαγνωστικά εργαστήρια

- ❖ Προετοιμασία χειρουργικού πεδίου, αποστείρωση και προετοιμασία εργαλείων, υλικών και προετοιμασία του ασθενούς ζώου
- ❖ Χειρισμός της αναισθητικής μηχανής
- ❖ Καθήκοντα βοηθού και επικοινωνία με τον χειρουργό κατά τη διάρκεια της χειρουργικής επέμβασης
- ❖ Παρακολούθηση του ζώου κατά τη διάρκεια της επέμβασης και κατά τη διάρκεια της ανάνηψης
- ❖ Νοσηλευτική υποστήριξη των νοσηλευόμενων ζώων
- ❖ Φροντίδα του νοσηλευόμενου ζώου
- ❖ Νοσηλευτική υποστήριξη επιβαρυμένων ιατρικών περιστατικών, παθολογικών και χειρουργικών περιστατικών.
- ❖ Προετοιμασία / Χορήγηση / Παρακολούθηση ορών, ειδικών κτηνιατρικών σκευασμάτων και θεραπειών βάσει των οδηγιών του υπεύθυνου κτηνιάτρου
- ❖ Έλεγχος της κατάστασης του νοσηλευόμενου ζώου και ενημέρωση του υπεύθυνου κτηνιάτρου
- ❖ Επείγουσα παροχή πρώτων βοηθειών πάντα με τηλεφωνικές οδηγίες από τον κτηνίατρο και μέχρι αυτός να επιστρέψει και να επιληφθεί
- ❖ Βοήθεια στον Κτηνίατρο για την ορθή και ομαλή κατανομή των ζώων κατά την παραμονή τους στους χώρους του Κέντρου Περιθάλαψης
- ❖ Καταγραφή ελλείψεων σε φαρμακευτικό υλικό, αναλώσιμα ιατρείου και ζωοτροφές
- ❖ Βοήθεια προς τον κτηνίατρο για την καθημερινή τήρηση των ατομικών καρτελών των ζώων καθώς και όλων των βιβλίων (εισερχομένων-εξερχόμενων ζώων, νοσηλείας των ασθενών ζώων, φαρμάκων και εξοπλισμού του ιατρείου ανά είδος και ποσότητα απολύμανσης, νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης, εμβολιασμών κατά νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης και επιθεωρήσεων) και μητρώων (περισυλλογών αδέσποτων ζώων, διεκπεραίωσης υιοθεσιών και επανεντάξεων).
- ❖ Τήρηση στοιχείων για τη νοσολογική πορεία κάθε ζώου (θεραπείες, εμβολιασμοί κ.τ.λ.)
- ❖ Παραλαβή και έλεγχος ζωοτροφών, φαρμάκων και αναλωσίμων ιατρείου
- ❖ Επίβλεψη ταφής

- ❖ Ανάπτυξη προγράμματος υιοθεσιών, υποδοχή ενδιαφερόμενων πολιτών, ενημέρωση του κοινού για τα προς υιοθεσία ζώα

3. Θέση φύλακα με τις εξής αρμοδιότητες:

- ❖ Φύλαξη χώρου
- ❖ Την καθημερινή παροχή καθαρής τροφής και καθαρού νερού
- ❖ Τη σχολαστική καθημερινή καθαριότητα και απολύμανση των διαφόρων σκευών παροχής τροφής και νερού
- ❖ Τη σχολαστική καθημερινή καθαριότητα των χώρων διαβίωσης των ζώων
- ❖ Τη σχολαστική καθαριότητα και τακτικές απολυμάνσεις στο εσωτερικό των κτιρίων (χώρος ιατρείου, υποδοχής των επισκεπτών, γραφείου, αποθήκης, κουζίνας, WC και βραχείας νοσηλείας των ζώων).
- ❖ Το ενδιαφέρον για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση των εγκαταστάσεων και όποτε απαιτείται, να ενημερώνονται οι αρμόδιοι ή να δίνονται από τον ανάδοχο απλές τεχνικές λύσεις
- ❖ Τη σχολαστική και τακτική επιθεώρηση της περιφραξης του χώρου
- ❖ Την καθαριότητα και φροντίδα γενικότερα των χώρων που βρίσκονται εσωτερικά της περιφραξης
- ❖ Το έμπρακτο ενδιαφέρον για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση όλων των υποδομών του χώρου αλλά και για την προστασία όλων των υλικοτεχνικών υποδομών
- ❖ Την εφαρμογή με συνέπεια των προγραμμάτων μυοκτονιών και αποπαρασιτώσεων - απεντομώσεων (καταπολέμηση ποντικών, κροτώνων, ψύλλων, σκνιπών, κουνουπιών, μυγών) σε συνεργασία με τον αρμόδιο κτηνίατρο του χώρου
- ❖ Βοήθεια στον Κτηνίατρο για την ορθή και ομαλή κατανομή των ζώων κατά την παραμονή τους στους χώρους του Κέντρου Περιήθαλψης
- ❖ Παροχή βοήθειας στον Κτηνίατρο σε περίπτωση άδειας του βοηθού του
- ❖ Παροχή βοήθειας στο συνεργείο περισυλλογής αδέσποτων ζώων σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης που θα κρίνει ο Κτηνίατρος
- ❖ Ταφή των νεκρών ζώων

4. Υπεύθυνος περισυλλογής αδέσποτων ζώων με τις εξής αρμοδιότητες:

- ❖ Εντοπίζει τα αδέσποτα ζώα, με συνεχείς περιπολίες στο Δήμο
- ❖ Συντάσσει κατάσταση με τα αδέσποτα ζώα ανά περιοχή/γειτονιά του Δήμου, την οποία επικαιροποιεί και ανανεώνει τουλάχιστον μία φορά κάθε μήνα με προτίμηση κατά την τελευταία ημέρα του μήνα
- ❖ Εκπονεί, εφαρμόζει και υλοποιεί εβδομαδιαίο πρόγραμμα περισυλλογών αδέσποτων ζώων και μεταφορά αυτών στο Κέντρο Περίθαλψης Αδέσποτων Ζώων σε συνεργασία πάντα με τον/την Κτηνίατρο του Κέντρου Περίθαλψης Αδέσποτων Ζώων
- ❖ Περισυλλέγει έκτατα περιστατικά (τραυματισμένα ζώα από τροχαία ή άλλη αιτία, ασθενή ζώα καθώς και επιθετικά – επικίνδυνα για τον άνθρωπο ή άλλα ζώα), που εντοπίζει ή και που ενημερώνεται και τα μεταφέρει στο Κέντρο Περίθαλψης Αδέσποτων Ζώων καθ'όλη τη διάρκεια του 24ώρου και όλες τις ημέρες της εβδομάδας (συμπεριλαμβανομένων και των επίσημων αργιών)
- ❖ Έχει την επαφή με τους δημότες, με τους οποίους έρχεται σε επικοινωνία για την περισυλλογή αδέσποτου ζώου από γειτονιά ή και από κτηνιατρείο εντός περιοχής του Δήμου που πιθανότατα να έχει μεταφερθεί το ζώο (περιπτώσεις ασθενών ζώων)
- ❖ Αφού πραγματοποιηθούν από τον Κτηνίατρο οι απαραίτητες εξετάσεις, θεραπείες, επεμβάσεις και σημάνσεις, ο ανάδοχος θα μεταφέρει τα ζώα προς επανένταξη στην ευρύτερη περιοχή του τόπου περισυλλογής τους ή αν έχει προηγηθεί υιοθεσία στο σπίτι που θα φιλοξενηθούν (εφόσον ο νέος ιδιοκτήτης αδυνατεί να προσέλθει αυτοπροσώπως στο Κέντρο Περίθαλψης και πάντα εντός των ορίων του Δήμου).
- ❖ Τα άτομα του συνεργείου θα πρέπει να διαθέτουν την κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία σε θέματα που αφορούν στην ανθρωπιστική αιχμαλωσία των ζώων και τις τεχνικές χειρισμού τους.
- ❖ Κατά την αιχμαλωσία και την περισυλλογή δεν πρέπει να προκαλείται άσκοπα πόνος, οδύνη ή αγωνία στα ζώα.
- ❖ Η όλη διαδικασία χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, τόσο για την αποφυγή τραυματισμών των μελών του συνεργείου ή των ζώων, όσο και για την

αποφυγή άσχημης εικόνας προς το κοινό που ενδεχομένως παρακολουθεί τη σύλληψη των ζώων. Λόγω της συναισθηματικής φόρτισης από τα συναισθήματα συμπόνιας και οίκτου προς τα ζώα, το κοινό μπορεί να εκδηλώσει έντονα τη δυσφορία του και με δυσμενή σχόλια προς τα μέλη του συνεργείου.

- ❖ Τηρεί Βιβλίο περισυλλογών και επανεντάξεων με αναλυτική περιγραφή των περιστατικών (ημερομηνία, τοποθεσία, τρόπος ενημέρωσης, κατάσταση ζώου - άρρωστο, τραυματισμένο, έγκυο κ.τ.λ.- , αν είναι τσιπαρισμένο, στοιχεία επικοινωνίας πολίτη που ενημέρωσε για το ζώο).
- ❖ Οδήγηση ειδικού αυτοκινήτου περισυλλογής με τον απαραίτητο εξοπλισμό (κλωβούς μεταφοράς κλπ), για την ασφαλή σύλληψη και μεταφορά των ζώων

6.4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ Κ.Π.Α.Ζ.

ι. Έλεγχος των υποδομών – καταγραφή ελλείψεων και προβλημάτων

Ο «**Φύλακας**» σε τακτά χρονικά διαστήματα παραδίδει **κατάσταση με ελλείψεις και προβλήματα** όλων των υποδομών και χώρων του Κ.Π.Α.Ζ. στο **Αρμόδιο Τμήμα** του Δήμου, προς ενημέρωση και προγραμματισμό των απαραίτητων ενεργειών επίλυσης τους. Αναλυτικότερα παραδίδεται αναφορά σχετικά με τα κάτωθι:

- Υπάρχουσα κατάσταση της περίφραξης του χώρου και εκτίμηση για εργασίες που χρειάζονται για την αποκατάσταση τυχόν ζημιών
- Υπάρχουσα κατάσταση όλων των υποδομών του χώρου (χώρος ιατρείου, υποδοχής των επισκεπτών, γραφείου, αποθήκης, κουζίνας, W.C. και βραχείας νοσηλείας των ζώων) και εκτίμηση για εργασίες που χρειάζονται για την αποκατάσταση τυχόν ζημιών
- Υπάρχουσα κατάσταση των υλικοτεχνικών υποδομών και εκτίμηση για εργασίες που χρειάζονται για την αποκατάσταση τυχόν ζημιών
- Κατάλογος παρεμβάσεων του αναδόχου σε εγκαταστάσεις του χώρου, με στόχο τη διατήρησή τους σε καλή κατάσταση.

ii. Έλεγχος των αναλώσιμων υλικών ιατρείου, του φαρμακευτικού υλικού και των ζωοτροφών – καταγραφή ελλείψεων και προβλημάτων

Η «Κτηνίατρος» σε συνεργασία με τον «Φύλακα», προβαίνουν σε εύλογα χρονικά διαστήματα, σε:

- καταγραφή των **υπαρχόντων** αναλώσιμων υλικών ιατρείου, φαρμακευτικού υλικού και ζωοτροφών
- καταγραφή των **αναγκών του Κ.Π.Α.Ζ.** σε αναλώσιμα υλικά ιατρείου, φαρμακευτικό υλικό και ζωοτροφές, λαμβάνοντας υπόψη τις **καταγεγραμμένες απαιτήσεις των υπαρχόντων ζώων**
- καταγραφή πιθανόν **επιπλέον υλικών** που δεν υπάρχουν στο Κ.Π.Α.Ζ. και τα οποία κρίνονται απαραίτητα για την αρτιότερη λειτουργία του
- **προγραμματισμό** των απαραίτητων **προμηθειών** με στόχο την έγκαιρη ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών ώστε να επιτυγχάνεται η διαρκής και εύρυθμη λειτουργία του Κ.Π.Α.Ζ.

iii. Καταγραφή των υπαρχόντων ζώων που στεγάζονται στο Κ.Π.Α.Ζ.

Η «Κτηνίατρος» σε συνεργασία με τον «Φύλακα» και τον «Υπεύθυνο Περισυλλογής» συμπληρώνει τους κάτωθι πίνακες μέσω των οποίων είναι γνωστός σε συνεχή βάση ο αριθμός των ζώων που βρίσκονται στο Κ.Π.Α.Ζ. καθώς και το στάδιο διαχείρισης που βρίσκεται το καθένα.

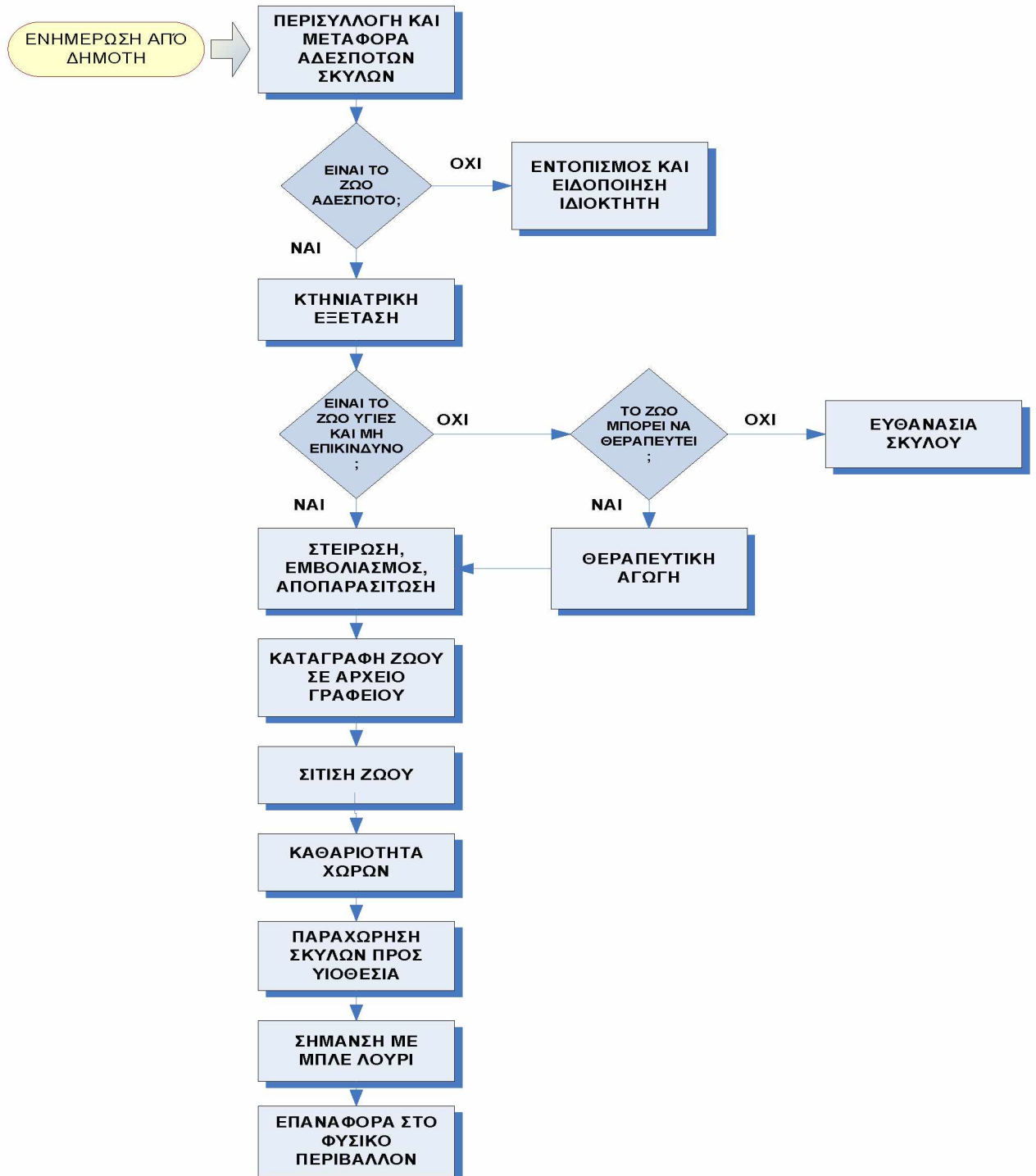
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΖΩΩΝ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ Κ.Π.Α.Ζ.

A/A	ΟΝΟΜΑ ή ΚΑΠΟΙΟ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ ή ΠΑΡΑΔΟΣΗ	ΗΛΙΚΙΑ κατ εκτίμηση	ΦΥΛΟ	ΦΥΛΗ κατ εκτίμηση	ΒΑΡΟΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ (Ναι / Όχι) (Αριθμός)	ΣΤΕΙΡΩΜΕΝΟ Ναι / Όχι κατ εκτίμηση

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	ΔΙΑΓΝΩΣΗ	ΘΕΡΑΠΕΙΑ / ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ/ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ/ ΑΠΟΠΑΡΑΣΙΤΩΣΕΙΣ	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ (π.χ. ΣΤΕΙΡΩΣΗ)	ΗΜ/ΝΙΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	ΒΙΒΛΙΑΡΙΟ ΥΓΕΙΑΣ (Ναι / Όχι)	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΡΟΦΗΣ (ΣΕ gr) Σε συνεργασία με τον Φύλακα	ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΗΜ/ΝΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΗΜ/ΝΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ

6.5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΖΩΩΝ

i. Περισυλλογή και μεταφορά αδέσποτων ζώων στο Κ.Π.Α.Ζ

Ο **αριθμός** των αδέσποτων σκύλων που περισυλλέγονται **πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να μη δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία** του Κ.Π.Α.Ζ., σε συνάρτηση πάντοτε με τον αριθμό των ζώων στο Κέντρο.

Οι αδέσποτοι σκύλοι **εντοπίζονται από το συνεργείο περισυλλογής ή και από πολίτες** οι οποίοι ενημερώνουν το Κ.Π.Α.Ζ. Τακτική προσέγγισης είναι η εξοικείωση με τα αδέσποτα ζώα, η παροχή τροφής και νερού με ήρεμο τρόπο και συνεχή ομιλία έτσι ώστε να υπάρξει δυνατότητα να τοποθετηθεί κολάρο και αλυσίδα. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, η σύλληψη μπορεί να γίνει με δίχτυ ή απόχη.

Η όλη διαδικασία **χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή**, τόσο για την αποφυγή τραυματισμών των μελών του συνεργείου ή των σκύλων, όσο και για την αποφυγή άσχημης εικόνας προς το κοινό που ενδεχομένως παρακολουθεί τη σύλληψη των ζώων. Λόγω της συναισθηματικής φόρτισης από τα συναισθήματα συμπόνιας και οίκτου προς τα ζώα, το κοινό μπορεί να εκδηλώσει έντονα τη δυσφορία του και με δυσμενή σχόλια προς τα μέλη του συνεργείου.

Είναι δυνατό, ζώα που περισυλλέγονται να διαπιστωθεί ότι είχαν περισυλλεγεί και στο παρελθόν. Έτσι, ανάλογα με την περίπτωση, μπορεί να γίνεται επαναληπτικός εμβολιασμός, να χορηγούνται αντιπαρασιτικά σκευάσματα και να γίνεται έλεγχος για λειψμανίαση.

Κατά την περισυλλογή το συνεργείο περισυλλογής συμπληρώνει **σε έντυπο για κάθε ζώο τα στοιχεία περισυλλογής**: ημερομηνία, τοποθεσία σύλληψης, χαρακτηριστικά ζώου, ονοματεπώνυμο και τηλέφωνο ενδιαφερόμενου δημότη καθώς και τυχόν άλλες παρατηρήσεις.

Τα ζώα μετά την περισυλλογή τους οδηγούνται στην αίθουσα αναμονής όπου γίνεται **έλεγχος αν είναι ηλεκτρονικά ταυτοποιημένο, αν έχει περιλαίμιο** με τα στοιχεία του ιδιοκτήτη του και σε περίπτωση που ισχύει κάτι από τα δύο γίνονται **προσπάθειες αναζήτησης** του πιθανού ιδιοκτήτη του.

Αν το ζώο δεν φέρει κανένα στοιχείο του ιδιοκτήτη του τότε γίνεται καταχώρησή του στο **Μητρώο εισερχομένων ζώων / Μητρώο περισυλλογών αδέσποτων ζώων**. Στο βιβλίο αυτό αναγράφονται όλες οι πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία εισαγωγής τους στο Κ.Π.Α.Ζ., το Δήμο και την περιοχή από την οποία περισυλλέγησαν, τη ράτσα και το χρώμα τους, την ηλικία τους, τον κωδικό τους αριθμό, τους υπεύθυνους περισυλλογής και παραλαβής των ζώων καθώς και παρατηρήσεις αυτών για την γενική εικόνα των ζώων, ώστε να δοθεί η απαιτούμενη προσοχή τόσο για την προστασία των ίδιων των ζώων όσο και των υπαλλήλων που έρχονται σε επαφή μ' αυτά. Η καταχώρηση θα γίνεται **και ηλεκτρονικά σε ειδική βάση δεδομένων**.

ii. Κτηνιατρικός έλεγχος – έλεγχος υγείας των ζώων

Τα ζώα οδηγούνται στην αίθουσα εξέτασης όπου ο κτηνίατρος προβαίνει στις **απαιτούμενες εξετάσεις και διαγνώσεις**, στην **εφαρμογή της ενδεδειγμένης θεραπευτικής αγωγής** όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο καθώς και σε κατά νόμο δήλωση των νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης που διέγνωσε, στην αρμόδια Κτηνιατρική Αρχή. Προγραμματίζει δε την επέμβαση στείρωσης στα ζώα που δεν έχει ήδη πραγματοποιηθεί στο παρελθόν.

Αφορά τον **βασικό κτηνιατρικό έλεγχο, γενικές αιματολογικές εξετάσεις και την ειδική ορολογική εξέταση για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της λεισμανίασης**, σύμφωνα με το Άρθρο 17α του Ν. 4235/14. Επίσης περιλαμβάνει και άλλες εξετάσεις (ακτινολογικές, ορολογικές) που κρίνονται από τον κτηνίατρο απαραίτητες για τη διαπίστωση της κατάστασης της υγείας ζώων άρρωστων ή ύποπτων για μεταδοτικά νοσήματα καθώς και των τραυματισμένων.

Ο κτηνίατρος υποχρεούται να τηρεί τα εξής βιβλία κατάλληλα θεωρημένα και αριθμημένα :

- Βιβλίο επιθεωρήσεων.

- Βιβλίο καταχωρήσεως διαγιγνωσκόμενων μεταδοτικών νοσημάτων (νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης).
- Βιβλίο διενεργουμένων προληπτικών εμβολιασμών εναντίον μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως.
- Βιβλίο υγιεινής καταστάσεως εισερχόμενων και εξερχόμενων ζώων.

Επίσης είναι υποχρεωμένος να αναφέρει εγγράφως στην αρμόδια Κτηνιατρική Υπηρεσία της περιοχής στο τέλος κάθε μήνα, τους πραγματοποιούμενους εμβολιασμούς κατά των μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δήλωσης.

iii. **Θεραπεία των ζώων**

Αφορά στην **οργάνωση** του προγράμματος **θεραπείας** των νοσούντων ζώων και **αυστηρή παρακολούθηση** της πορείας της υγείας τους, στην φύλαξη και διαμονή κάθε αδέσποτου ζώου στα ειδικά διαμορφωμένα κλουβιά προκειμένου να αποθεραπευτεί απολύτως. Περιλαμβάνει διατροφή, φαρμακευτική αγωγή και ιατρική παρακολούθηση όσο απαιτείται έως ότου αποθεραπευτεί το ζώο.

Ειδικά **στην περίπτωση της στειρώσεως** του ζώου ο χρόνος παραμονής ορίζεται στις **7 ημέρες**, προκειμένου το αδέσποτο να έχει καλυφθεί με αντιβίωση και με το πέρας αυτής, να έχει εμβολιαστεί.

1. Ενδεικτικές περιπτώσεις θεραπειών:

- ❖ Φαρμακοθεραπεία για **Λεισμανίωση**: χορήγηση σιροπιού για ζώα βάρους άνω των 10 κιλών επί καθημερινής βάσεως για ένα μήνα
- ❖ Θεραπεία **Αφροδίσιου Μεταδοτικού Λεμφοσαρκώματος**: το ζώο νοσηλεύεται για 28 ημέρες και αν κριθεί απαραίτητο να παρέχεται δωρεάν η χημειοθεραπεία
- ❖ Θεραπεία **Σαρκοκοπτικής Ψώρας**: το ζώο νοσηλεύεται και υπόκειται σε 21ήμερη θεραπεία
- ❖ Θεραπεία **Ερλιχίωσης**: Απαραίτητη παραμονή και θεραπεία 40 ημερών

- ❖ **Ωταιμάτωμα:** Αφορά χειρουργείο στο αυτί του ζώου για τη θεραπεία του αιματώματος.
- ❖ Διαχείριση **Δηλητηριασμένου (Φόλα) Ζώου:** οροθεραπεία και τη χορήγηση αντιδότων ανάλογα με το δηλητήριο
- ❖ **Ορθοπεδικό περιστατικό:** Αφορά ορθοπεδικά περιστατικά, χωρίς χειρουργείο με παραμονή έως 15 ημέρες και με ακτινογραφία
- ❖ **Χειρουργικές Μικροεπεμβάσεις:** Περιλαμβάνονται χειρουργικές μικροεπεμβάσεις, όπως η συρραφή τραυμάτων, η διάνοιξη και καθαρισμός αποστημάτων, η αφαίρεση ογκιδίων κλπ. με χορήγηση αναισθησίας.

2. Αποπαρασιτώσεις:

Αφορά στην κατάλληλη αντιπαρασιτική αμπούλα για τα εξωπαράσιτα και χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής για τα ενδοπαράσιτα.

3. Εμβολιασμοί

Αφορά ενέσιμη χορήγηση πενταπλού και αντιλυσσικού εμβολίου αφού προηγουμένως έχουν υποβληθεί σε αιματολογικές εξετάσεις και υπάρχει και η έγκριση της «**Κτηνιάτρου**».

4. Στείρωση

Η πράξη της στείρωσης πραγματοποιείται αποκλειστικά από κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα του και απαιτεί τη χρήση αναισθητικών. Η χειρουργική μέθοδος επιλέγεται από την «**Κτηνίατρο**». Την ευθύνη για την παραμονή και παρακολούθηση των στερωμένων ζώων μέχρι την πλήρη αποκατάσταση της υγείας του ώστε να καταστεί δυνατή η επανένταξη τους στο περιβάλλον τη φέρει η «**Κτηνίατρος**».

5. Ευθανασία ανίατος πάσχοντος ζώου

Εάν η «**Κτηνίατρος**» διαπιστώσει ότι το αδέσποτο ζώο που περισυλλέχθηκε, είναι **επικίνδυνο** ή πάσχει από **ανίατη ασθένεια** ή είναι πλήρως ανίκανο να αυτοσυντηρηθεί **λόγω γήρατος** ή **αναπηρίας** και η

διατήρηση του στη ζωή είναι πρόδηλα αντίθετη με τους κανόνες ευζωίας του και αρνηθούν τα φιλοζωικά σωματεία της περιοχής να αναλάβουν τη φροντίδα, εποπτεία και τη διαδικασία υιοθεσίας του, εκδίδει σχετική γνωμάτευση και ενημερώνει την πενταμελή επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 46 του ν. 4235/2014.

iv. Διαχείριση και έλεγχος του προγράμματος σίτισης των ζώων

⇒ Αποθήκευση ζωοτροφών και προετοιμασία σιτηρεσίου

Οι ζωοτροφές αποθηκεύονται σε καθαρούς, μη τοξικούς και στεγανούς περιέκτες, οι οποίοι παρέχουν ικανοποιητική προστασία από τρωκτικά, υγρασία, σήψη ή επιμόλυνση από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες.

⇒ Παροχή τροφής και νερού

Σε όλα τα ζώα παρέχεται καθημερινά και με κατάλληλη συχνότητα ικανοποιητική **ποσότητα τροφής** η οποία **να ανταποκρίνεται στις διατροφικές ανάγκες των ζώων**. Με εξαίρεση ζώα των οποίων η φυσιολογία ορίζει διαφορετικά, καθώς και σε περίπτωση όπου υπάρχει σαφής εντολή κτηνιάτρου η οποία ορίζει διαφορετικά, σε όλα τα ενήλικα ζώα παρέχεται τροφή με συχνότητα **όχι μικρότερη από μια φορά ανά εικοσιτετράωρο**.

Εξασφαλίζεται η πρόσβαση κάθε ζώου στην τροφή, παρέχοντας και επαρκή χώρο ώστε να περιορίζεται ο ανταγωνισμός.

Το νερό που χορηγείται είναι **διαθέσιμο συνεχώς** και απαλλαγμένο από βλαβερούς μικροβιακούς και χημικούς παράγοντες.

Τα **δοχεία** τροφής και νερού **καθαρίζονται και απολυμαίνονται με ικανοποιητική συχνότητα** ούτως ώστε να είναι καθαρά.

Ο «**Φύλακας**» (με την σύμφωνη γνώμη της «**Κτηνιάτρου**»), εκπονεί:

- 🚩 πρόγραμμα καθημερινής παροχής καθαρής τροφής και καθαρού νερού (Συμπεριλαμβανομένων Σαββάτου & Κυριακής), με βάση τον ακόλουθο πίνακα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΝΕΡΟΥ (Συμπεριλαμβανομένων Σαββάτου & Κυριακής)		
A/A	ΗΜΕΡΑ	ΩΡΕΣ
1	ΔΕΥΤΕΡΑ	
2	ΤΡΙΤΗ	
3	ΤΕΤΑΡΤΗ	
4	ΠΕΜΠΤΗ	
5	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
6	ΣΑΒΒΑΤΟ	
7	ΚΥΡΙΑΚΗ	

- v. **Διαχείριση και έλεγχος της καθαριότητας – απολύμανσης – διαχείρισης παράσιτων των χώρων του Κ.Π.Α.Ζ.**

1. Καθαριότητα

Οι χώροι και ο εξοπλισμός εντός αυτών, καθαρίζονται και απολυμαίνονται με συχνότητα που εξασφαλίζει κατάλληλες υγειονομικές συνθήκες. Η **συχνότητα καθαρισμού** δεν πρέπει να είναι μικρότερη από **μία φορά ανά εικοσιτετράωρο**. Ο κάθε χώρος πρέπει να απολυμαίνεται κάθε φορά που κενώνεται.

Τα υλικά καθαρισμού και απολύμανσης είναι κατάλληλα και ασφαλή για τα φιλοξενούμενα ζώα. Μη προβλεπόμενη χρήση τους, με βάση τις οδηγίες του κατασκευαστή, απαγορεύεται.

Οι υπάλληλοι που περιπολούνται, καθαρίζουν και ταΐζουν τα ζώα που βρίσκονται σε καραντίνα, λαμβάνουν ειδικές προφυλάξεις έτσι ώστε να αποκλειστεί η μετάδοση παθογόνων παραγόντων από ζώο σε ζώο και από θάλαμο σε θάλαμο (γάντια μιας χρήσης, ειδικά καλύμματα υποδημάτων κτλ.).

Συχνότητα Καθαριότητας : 1 φορά ημερησίως

2. Απολύμανση

Αφορά στη διαδικασία **εξόντωσης όλων των μικροοργανισμών (ιοί, μύκητες, βακτήρια) με χημικά μέσα**. Σκοπός της απολύμανσης ενός χώρου είναι η μείωση του μικροβιακού του φορτίου ώστε να αποφευχθούν κρούσματα λοιμώξεων και μολύνσεων των ανθρώπων που χρησιμοποιούν τους χώρους αυτούς.

Η εφαρμογή μικροβιοκτονίας πραγματοποιείται **στο χώρο των κλουβιών** που στεγάζονται τα ζώα όπως επίσης και στους **χώρους των W.C. του κτιρίου**, όπου κρίνεται απαραίτητη η επέμβαση απολύμανσης για τη διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων.

Η εφαρμογή Μικροβιοκτονίας πραγματοποιείται με τη μέθοδο του ψεκασμού με αντλία χαμηλής πίεσης ή νεφελοψεκασμού (ψυχρό fogger) και τη διαβροχή όλων των επιφανειών (πλακάκια, είδη υγιεινής, διάδρομοι και δάπεδα όλων των κλουβιών των ζώων).

Ο ψεκασμός εφαρμόζεται σε καθαρές επιφάνειες, ενώ οι χώροι εφαρμογής δεν χρησιμοποιούνται για 3-4 ώρες μετά την εφαρμογή.

Τα ζώα απομακρύνονται τουλάχιστον για 4-5 ώρες έως ότου στεγνώσουν καλά οι επιφάνειες των κελιών.

Συχνότητα Εφαρμογής Προγράμματος Απολύμανσης : 12 φορές ετησίως

3. Διαχείριση Παρασίτων

⇒ ΜΥΟΚΤΟΝΙΑ

Κύριος σκοπός του έργου της Μυοκτονίας είναι η **καταπολέμηση** με διάφορες μεθόδους **κάθε είδους τρωκτικού** που τυχόν θα εισβάλει στους χώρους, καθώς **και η λήψη προληπτικών μέτρων** για την παρεμπόδιση πιθανής επανεμφάνισής τους.

Η **κύρια μέθοδος** καταπολέμησης τρωκτικών στηρίζεται στην **τοποθέτηση δολωματικών σταθμών και παγίδων σύλληψης** σε κρίσιμα σημεία ελέγχου, εξωτερικά στην περίμετρο των κτιρίων και εσωτερικά δημιουργώντας δύο Ζώνες προστασίας.

Ο προσδιορισμός των κρίσιμων σημείων ελέγχου πραγματοποιείται πάντα από έμπειρο και εξειδικευμένο Γεωπόνο ή Υγιεινολόγο εταιρίας σε

θέματα Μυοκτονιών. Σε κάθε εφαρμογή πραγματοποιείται αναδόλωση των σταθμών, έλεγχος της κατάστασης αυτών καθώς και τήρηση της θέσης τους.

Η εφαρμογή μυοκτονίας θα πραγματοποιείται στον περιβάλλοντα χώρο, στην περίμετρο και εσωτερικά των κτιρίων του Κ.Π.Α.Ζ..

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι σωστή η κατανομή και τοποθέτηση του αριθμού των δολωματικών σταθμών τόσο εξωτερικά της περιμέτρου όσο και εντός των χώρων.

Συχνότητα Εφαρμογής Προγράμματος Μυοκτονίας : **12 φορές ετησίως**

⇒ **ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ**

Αφορά στην **καταπολέμηση κάθε είδους εντόμων**, τα οποία είτε εισβάλλουν σε ένα χώρο από το εξωτερικό περιβάλλον, είτε ζουν και αναπαράγονται στο εσωτερικό κτιρίων σε διάφορες εστίες όπως δίκτυα αποχέτευσης, μηχανολογικό εξοπλισμό ή πρώτες ύλες και προϊόντα.

Η ενέργεια αφορά στην καταπολέμηση κυρίως ερπόντων και βαδιστικών εντόμων όπως τα διάφορα είδη κατσαρίδας, που συχνά απαντώνται στο εσωτερικό των κτιρίων, καθώς και στην εφαρμογή μέτρων ελέγχου για την παρακολούθηση της παρουσίας εντόμων στο χώρο.

Η εφαρμογή Απεντόμωσης πραγματοποιείται **σε επιλεγμένα σημεία που αποτελούν «περάσματα»** των εντόμων και εστίες ανάπτυξης αυτών όπως είσοδοι, φρεάτια, σιφώνια, WC, γραφεία, ράμπες, κάδοι απορριμμάτων.

Για την καταπολέμηση των ερπόντων εντόμων **πραγματοποιείται υπολειμματικός ψεκασμός με την χρήση αντλίας χαμηλής πίεσης** σε όλους τους προαναφερθέντες χώρους εφαρμογής με ειδικά εντομοκτόνα σκευάσματα. Με τον υπολειμματικό ψεκασμό επιτυγχάνεται ομοιόμορφη διαβροχή της επιφάνειας ψεκασμού και η δημιουργία μιας λεπτής στρώσης εντομοκτόνου από την οποία έχουμε σταδιακή απελευθέρωση των μορίων της δραστικής ουσίας.

Συχνότητα Εφαρμογής Προγράμματος Απεντόμωσης : **4 φορές ετησίως**

Ο «**Φύλακας**» σε συνεργασία με την «**Κτηνίατρο**», εκπονεί σε ετήσια βάση τα κάτωθι προγράμματα:

✚ καθημερινής και σχολαστικής καθαριότητας (Συμπεριλαμβανομένων Σαββάτου & Κυριακής), με βάση τον ακόλουθο πίνακα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ (Συμπεριλαμβανομένων Σαββάτου & Κυριακής)		
A/A	ΗΜΕΡΑ	ΩΡΕΣ
1	ΔΕΥΤΕΡΑ	
2	ΤΡΙΤΗ	
3	ΤΕΤΑΡΤΗ	
4	ΠΕΜΠΤΗ	
5	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
6	ΣΑΒΒΑΤΟ	
7	ΚΥΡΙΑΚΗ	

✚ πρόγραμμα ετήσιας εφαρμογής (με αναγωγή ανά μήνα), απολύμανσης και αποπαρασίτωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΠΑΡΑΣΙΤΩΣΗΣ		
A/A	ΜΗΝΑΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
1	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	
2	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
3	ΜΑΡΤΙΟΣ	
4	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
5	ΜΑΙΟΣ	
6	ΙΟΥΝΙΟΣ	
7	ΙΟΥΛΙΟΣ	
8	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
9	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
10	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	

11	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	
12	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	

vi. Ανάπτυξη & εφαρμογή προγράμματος υιοθεσίας

Η υιοθεσία των αδέσποτων ζώων έχει ενταχθεί στις κορυφαίες προτεραιότητες του προγράμματος μέσω της ανάληψης δράσεων με στόχο την υλοποίηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το άρ. 9 παρ. 12 εδ. Γ' του ν. 4039 περί δημιουργίας δικτύου ενημέρωσης των πολιτών για τα ζώα που διατίθενται προς υιοθεσία, ακόμη και με επισήμανση στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Λαμιέων.

- ❖ Σε συνεργασία και με τον φιλοζωικό σύλλογο της πόλης, προγραμματίζεται η δημιουργία **δικτύου εθελοντών φιλόζωων** με σκοπό την ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και προώθηση της υιοθεσίας αδέσποτων ζώων. Η συνεργασία καθενός δημότη ξεχωριστά αλλά και οι προσπάθειες όλων μαζί, μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην προστασία των αδέσποτων ζώων.
- ❖ Ο Δήμος θα διαθέσει ένα **χώρομέσα στο Δημαρχείο** όπου ο δημότης θα ενημερώνεται για το πρόγραμμα και εφόσον ενδιαφέρεται, θα συμπληρώνει ένα ερωτηματολόγιο / αίτηση **προσωρινής φιλοξενίας** ενός αδέσποτου ζώου.
- ❖ Προγραμματισμός δημιουργίας **πλατφόρμας** η οποία **θα φιλοξενεί όλα τα ζώα που είναι προς υιοθεσία** και η οποία θα είναι προσβάσιμη τόσο μέσω browser, όσο και μέσω εφαρμογής για έξυπνα κινητά τηλέφωνα και θα είναι μεταφρασμένη σε διάφορες γλώσσες.
- ❖ Ανάπτυξη **σελίδας κοινωνικής δικτύωσης** του Δήμου στην οποία θα προβάλλονται φωτογραφίες των ζώων που φιλοξενούνται στο Κ.Π.Α.Ζ.
Facebook: Κ.Π.Α.Ζ. ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ -ΧΑΡΙΣΤΕ ΤΟΥΣ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ.
- ❖ Ο Δήμος και οι φιλοζωικές οργανώσεις / εθελοντές θα συνδράμουν σε **προωθητικές ενέργειες** του προγράμματος, γνωστοποιώντας το στους δημότες. Η προωθητική καμπάνια μπορεί να συμπεριλαμβάνει:

- ⇒ **αφίσες ενημέρωσης,**
- ⇒ **φυλλάδια**
- ⇒ **δελτία τύπου σε έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο**
- ⇒ **ομιλίες σε σχολεία**
- ⇒ **οργάνωση ημεριδών**

με στόχο την ευαισθητοποίηση των δημοτών.

- ❖ Παροχή κινήτρων για όσους υιοθετούν ζώα από το Κ.Π.Α.Ζ. (εμβολιασμός, στείρωση, εσωτερική – εξωτερική αποπαρασίτωση και σίτιση για 6 μήνες, έκπτωση σε συνεργαζόμενους κτηνιάτρους της πόλης κ.λ.π.)

Διαδικασία Υιοθεσίας

Η υιοθεσία ενός ζώου είναι μια πράξη ευθύνης. Ο νέος κηδεμόνας πρέπει να γνωρίζει τι σημαίνει αυτό κι όχι να δρα παρορμητικά επειδή είδε κάποιο χαριτωμένο μικρό κουταβάκι ή γατάκι και κινητοποιήθηκαν μέσα του συναισθήματα τρυφερότητας. Ούτε είναι η υιοθεσία ευκαιρία να κάνει κανείς δώρο ένα ζωάκι σε κάποιον άλλο, γιατί απλά το ζώο δεν είναι αντικείμενο.

Η υιοθεσία γίνεται **μετά από συζήτηση με τον εθελοντή σωματείου ή την υπηρεσία του Δήμου ώστε το προφίλ του ζώου να ταιριάζει με τις ανάγκες ή τις δυνατότητες του κηδεμόνα.** Ένα μεγαλόσωμο ζώο σε μικρό διαμέρισμα είναι πολύ δύσκολο να συμβιώσει αρμονικά. Ένα πολύ μικρό ζώο σε εξωτερικό μεγάλο χώρο είναι επικίνδυνο για την ασφάλεια του. Ένα μεγαλόσωμο ζώο με ανάγκη για μεγάλη σωματική άσκηση δεν μπορεί να υιοθετηθεί από κάποιον που δεν έχει χρόνο ή χώρο για να του την προσφέρει κλπ. Πρέπει οι συνθήκες ζωής και των 2 να ταιριάζουν και να υπάρχει γνώση του ότι το κουτάβι δεν θα παραμείνει μια μικρή χαριτωμένη κούκλα ή ένα ενήλικο ζώο δεν θα είναι ένα άψυχο αντικείμενο χωρίς ανάγκες συγκεκριμένες. **Για το λόγο αυτό οι ενδιαφερόμενοι θα επισκέπτονται το καταφύγιο παρουσία του υπευθύνου κτηνιάτρου, όπου θα βλέπουν από κοντά το ζώο που τους ενδιαφέρει.**

Κατά την υιοθεσία υπογράφεται μια **υπεύθυνη δήλωση** στην οποία με γνώση της ευθύνης που αναλαμβάνει ο κηδεμόνας δίνει τα στοιχεία του, τα στοιχεία του ζώου και τον αριθμό μικροτσιπ που μπαίνει αναγκαστικά στο ζώο. Επίσης κατά την παράδοση ενός ζώου για υιοθεσία υπογράφεται η **Δήλωση Υιοθεσίας Ζώου** από νέο ιδιοκτήτη, μεταξύ του υπεύθυνου του Δήμου ή του συλλόγου και του νέου ιδιοκτήτη, σύμφωνα με το υπόδειγμα «Δήλωση Υιοθεσίας Ζώου» του παραρτήματος 4 του Νόμου 4039/2012. Έτσι, καταρτίζεται **φάκελος με τις υιοθεσίες** ώστε να ελέγχεται η ευζωία των ζώων.

Οι ομάδες εθελοντών θα έχουν και **αρμοδιότητες περιφρούρησης και παρακολούθησης της ευζωίας** των αδέσποτων ζώων, ώστε να μην πέφτουν θύματα κακοποίησης και βασανισμών.

Τα αδέσποτα ζώα που προωθούνται για υιοθεσία είναι **απολύτως υγιή**, όπως έχει διαπιστωθεί από ιατρική εξέταση και αιματολογικές εξετάσεις. **Σε κάθε άλλη περίπτωση**, εφόσον πάσχουν από χρόνια και ανίατη ασθένεια ή για ανατομικούς λόγους και χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας, **οι ανάδοχοι τυγχάνουν της υποστήριξης του Δήμου** στη φροντίδα αυτή.

Θα είναι δυνατή η υιοθεσία **σκύλων μικρής ηλικίας** πριν αυτά στερηθούν. Στην περίπτωση αυτή, θα συστήνεται στο νέο ιδιοκτήτη να στερήσει το νέο του ζώο με την ενηλικίωσή του, ενημερώνοντάς τον για τα πλεονεκτήματα της στέρωσης.

Απαγορεύεται η υιοθεσία σκύλων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε **πειραματικές ή άλλες επιστημονικές διαδικασίες**, καθώς και η υιοθεσία από **άτομα ηλικίας μικρότερης των 16 ετών χωρίς την έγγραφη συναίνεση των γονέων ή κηδεμόνων τους**.

Η υιοθεσία αδέσποτου ζώου συντροφιάς από το καταφύγιο συμπεριλαμβάνεται στο σκοπό λειτουργίας του και αποτελεί το πλέον επιθυμητό τέλος διαχείρισης για κάθε αδέσποτο ζώο συντροφιάς.

vii. Ανάπτυξη & εφαρμογή προγράμματος επανένταξης των ζώων

Μετά την αποθεραπεία τους, τα ζώα υγιή, στερημένα, εμβολιασμένα και αποπαρασιτωμένα, εάν δεν υιοθετηθούν και εφόσον η ηλικία τους είναι μεγαλύτερη των πέντε (5) μηνών, επανατοποθετούνται στο χώρο από τον οποίο είχαν περισυλλεχθεί, πλην όσων είναι αποδεδειγμένα επικίνδυνα, πάσχουν από χρόνια και ανίατα νοσήματα ή είναι ανίκανα να αυτοσυντηρηθούν.

Άρθρο 9 παρ. 9. - Ν. 4039/2012 : Ζώα συντροφιάς, που δεν έχουν υιοθετηθεί και σύμφωνα με γνωμάτευση του κτηνίατρου κρίνονται ότι είναι υγιή, επανεπεντάσσονται άμεσα στο οικείο τους περιβάλλον, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου που περισυλλέγησαν, αφού προηγουμένως ελεγχθεί ότι έχουν σημανθεί και καταγραφεί ηλεκτρονικά και ότι έχουν υποβληθεί σε αποπαρασίτωση, εμβολιασμό και στείρωση.

Για την επαναφορά στο φυσικό περιβάλλον των αδέσποτων ζώων συντροφιάς λαμβάνεται υπόψη η πυκνότητα του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που επαναφέρονται.

Δεν επιτρέπεται επαναφορά σε περιοχές με:

- νοσοκομεία,
- σχολεία,
- αθλητικά κέντρα,
- αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας,
- λιμάνια,
- αεροδρόμια
- σε αρχαιολογικούς χώρους καθώς και
- σε χώρους υψηλής τουριστικής επισκεψιμότητας
- πλατείες και εκκλησίες

Άρθρο 9 παρ. 10. - Ν. 4039/2012 : Με απόφαση της πενταμελούς επιτροπής της παραγράφου 12 του παρόντος άρθρου ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες προσδιορισμού της πυκνότητας του πληθυσμού των αδέσποτων

ζώων στην περιοχή που αυτά επαναφέρονται, καθώς και η οριοθέτηση των περιοχών που δεν επιτρέπεται η επαναφορά τους.

Την ευθύνη για την επίβλεψη και τη φροντίδα των επανεντασσόμενων αδέσποτων ζώων, έχουν οι Δήμοι και τα συνεργαζόμενα με τους φορείς αυτούς φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις. Στις υποχρεώσεις των Δήμων συμπεριλαμβάνεται η φροντίδα των ζώων μετά την επανένταξη στο φυσικό τους περιβάλλον. Στα πλαίσια αυτά, ο Νόμος προβλέπει τη δημιουργία σημείων παροχής τροφής και νερού «Δημοτικό Δίκτυο Σίτισης» αδέσποτων ζώων.

Άρθρο 9 παρ. 10. - Ν. 4039/2012 : Την ευθύνη για την επίβλεψη και τη φροντίδα των επανεντασσόμενων αδέσποτων ζώων έχουν από κοινού οι Δήμοι οι οποίοι μάλιστα δύνανται να δημιουργήσουν και σημεία παροχής τροφής και νερού για τα ζώα αυτά, καθώς και τα συνεργαζόμενα με αυτούς φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις.

Ένα ζώο για να επανενταχθεί, πρέπει να ξέρουμε ότι θα του παρέχεται τροφή και νερό, αλλά και δε θα υποστεί κακοποίηση.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω κρίθηκε απαραίτητη η δημιουργία σημείων παροχής τροφής και νερού (που θα διοχετεύονται από το Δήμο σε συνεργασία με το φιλοζωικό) σε χώρους διάσπαρτους εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου και εφόσον υπάρχει βεβαιότητα πως η περιοχή επανένταξης του ζώου είναι ασφαλής, έτσι ώστε τα ζώα να παραμένουν σε αυτούς και να είναι δυνατός ο έλεγχός τους.

7.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Απώτερος στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος, είναι ουσιαστικά η μείωση του αριθμού των αδέσποτων ζώων, η πλήρη καταγραφή της καθημερινής εικόνας που παρουσιάζει ένα κυνοκομείο και το κυριότερο είναι ο έλεγχος των αναλωσίμων/φαρμάκων, έτσι ώστε να γίνεται σωστός προγραμματισμός από πλευράς του φορέα (π.χ Δήμος) και να μπορεί να είναι χρήσιμος και αποτελεσματικός.

Η ευαισθητοποίηση και η τήρηση των νόμων είναι απαραίτητο όπλο στην προσπάθεια μιας Δημοτικής Αρχής για να βάλει τέλος και να δίνει λύση σε ένα πρόβλημα που αγγίζει εξίσου όσους αγαπούν αλλά και όσους δεν αγαπούν τα ζώα. Σκοπός λοιπόν είναι το μεγάλο πρόβλημα των αδέσποτων ζώων που υπάρχει σε όλες τις πόλεις της χώρας να περιοριστεί και πρώτη από όλες η πόλη της Λαμίας να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση για όλη την Ελλάδα.

Είναι πεποίθησή μας ότι τα ζώα δικαιούνται την φροντίδα μας κι εμείς με ευαισθησία πρέπει να τους την προσφέρουμε!

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- <http://www.minagric.gr/index.php/el/eservicesmenu-2/2015-08-18-11-16-00>
- Δήμος Λαμιέων : <https://www.lamia.gr/el/dieuthinseis-ypiresies/grafeio-dimotikoy-kynokomeioy>
- <http://filozoikos-fthiotidas.blogspot.com/>
- <https://www.facebook.com/pages/category/Community/%CE%A6%CE%B9%CE%BB%CE%BF%CE%B6%CF%89%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%A3%CF%8D%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%A6%CE%B8%CE%B9%CF%8E%CF%84%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%82-2017-1875420672706421/>
- <http://www.opengov.gr/ypaat/?p=124>
- http://www.minagric.gr/index.php/el/for-citizen-2/pets/931-zoasyntrofiasiatarget=%22_blank%22
- http://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Zoa_Syntrofias/egxeiridio_katagrafhs_zoon.pdf
- <https://www.vetmenow.gr/diadiktiaki-ilektroniki-vasi-simansis-ke-katagrafis-ton-zoon-sintrofias/>
- https://www.care.gr/category/pet-diseases?fbclid=IwAR3gRxb46AXY-IohBQq-Vuv-Fs50zpax7ObfYCE3Vbl_MbOMYUw58q_Fah4
- <http://pfo.gr/>
- http://www.enallaktikos.gr/kg15el_filozwikes-organwseis_t150.html
- <http://citycampus.gr/%CE%B1%CE%B4%CE%AD%CF%83%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/>
- <https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%BA%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CF%87%CE%AF%CE%B1>
- <http://www.naturagraeca.com/ws/10,9,103,1,1,%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%96%CF%8E%CF%89%CE%BD>
- https://el.wikisource.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7_%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF

[%89%CE%BD %CF%84%CF%89%CE%BD %CE%96%CF%8E%CF %89%CE%BD](#)

- <https://www.vetmenow.gr/adespota-zoa-sintrofias/>
- <https://definitygroup.com/shelterops?fbclid=IwAR3Za1QC2tP3vI3poZ-5XpttHJgg1VuvnrHz8x12R-ao34RuQi4IKVw8xQ>